

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
ENTI SHTETËROR I REVIZIONIT
STATE AUDIT OFFICE

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ИЗВРШЕНА РЕВИЗИЈА НА ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ И
РЕВИЗИЈА НА УСОГЛАСЕНОСТ ЗА 2024 ГОДИНА НА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ
ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)**

01 2025 03 12/1

Скопје, декември 2025 година

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Резиме

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони на сметката на основен буџет (637) за 2024 година.

Со извршената ревизија за 2024 година изразивме неповолно мислење во однос на реалноста и објективноста на финансиските извештаи и за усогласеност со законската регулатива, упатства и воспоставените политики.

Извршена е ревизија и издаден е извештај за финансиските извештаи и за усогласеност со закони и прописи на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони за 2012 година, со кој е изразено негативно мислење за вистинитоста и објективноста на Билансот на состојба, мислење со резерва за Билансот на приходи и расходи како и за усогласеност со закони и прописи.

Во 2015 година извршена е ревизија на резултатите од спроведување на препораките дадени во Конечниот извештај на овластениот државен ревизор за 2012 година и издаден е Преглед за статусот на спроведување на препораките, според кој од дадените пет препораки, една е спроведена, една е делумно спроведена и три препораки се во тек на спроведување.

Со Годишната програма на Државниот завод за ревизија за 2022 година планирана и извршена е ревизија на усогласеност на тема: „Развојот и работењето на технолошките индустриски развојни зони“, кај Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони.

Со извршената ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност за 2024 година, ги утврдивме следниве состојби:

- инвестициите во тек извршени во зоните во износ од 4.243.216 илјади денари сè уште се водат како материјални средства во подготовка и за истите не се пресметува амортизација и ревалоризација иако во најголем дел се ставени во употреба;
- постои неусогласеност на материјалната и финансиската евиденција на опремата поради невоедначеност на евиденциите при класификација на ставките како и слабости во програмот на основни средства;
- пописот на средствата, побарувањата и обврските е нецелосно спроведен и не е извршено усогласување на сметководствената со фактичката состојба утврдена со пописот како што предвидува законската регулатива;
- не е донесена тригодишна инвестициона програма заклучно со 2024 година и
- недоследности во процесот на планирање и спроведување на постапките за доделување на договори за јавни набавки, како и при реализација на склучените договори.

За надминување на утврдените состојби дадени се препораки со цел преземање на мерки и активности од надлежните лица и органи во функција на подобрување на состојбите.

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Во делот на нагласување на прашања ги истакнуваме состојбите кои се однесуваат на:

- отсуство на Стратегија за привлекување на странски инвестиции на државно ниво со кои би се утврдиле приоритетите, целите и политиките за привлекување на странските инвестиции;
- обврските за задржан депозит во износ од 39.655 илјади денари кои потекнуваат од минати години, по договори за изведување на градежни работи во зоните за кои генерално не се исполнети услови за нивно враќање;
- дадени депозити во износ од 7.181 илјади денари, за закуп на деловен простор, за кој поради недоследности во условите и примопредавањето на просториите во декември 2024 година се преземени активности за спогодбено раскинување на договорот за закуп;
- судски постапки во кои Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони е тужена страна, а кои може да имаат значајни финансиски импликации во идниот период;
- нераздолжени побарувања од вработени во износ од 569 илјади денари по основ на службени патувања кои потекнуваат од минати години и за кои се води судска постапка пред надлежни органи уште од 2017 година;
- изградени амбуланти во просториите од новоизградените деловни објекти кај дел од зоните за кои се доведува во прашање начинот на функционирање и употреба на објектите како и искористеноста на просторот за предвидената намена;
- покрената тужба против Јавното комунално претпријатие „Комуналец“ Струмица по основ на фактури за собирање, транспортирање и депонирање на отпад од Технолошко индустриска развојна зона Струмица и
- сметководствената евиденција на земјиштето за кое корисник е Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони каде што кај дел од зоните постојат разлики во површините евидентирани во имотен лист со тие во Одлуките за основање на зоните донесени од страна на Владата.

Во делот на останати прашања ги истакнуваме следните состојби:

- потребата од изнаоѓање на решение за обезбедување на одобрение за употреба за објектите кои се водат како инвестиции во тек;
- потребата од методолошко и законско доуредување на доделувањето и следењето на државната помош, воспоставување регистар на државна помош, како и уредување на институционалната координација на вклучените државни органи и
- измената на одредбата за платите на вработените во Законот за технолошки индустриски развојни зони во 2025 година без да е извршено усогласување на Законот за административните службеници.

Во делот кој се однесува на внатрешните контроли известуваме за:

- слабости во воспоставениот систем на внатрешни контроли во процесот на плаќање и
- недоволната кадровска екипираност на одредени сектори и единицата за

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

внатрешна ревизија.

Во текот на ревизијата прифатени се корекции дадени од Државниот завод за ревизија кои се однесуваат на: дадените аванси, државниот јавен капитал, материјалните средства во подготовка и нематеријалните средства.

Од страна на директорот на Дирекцијата за технолошко индустриски развојни зони и одговорното лице за периодот предмет на ревизија доставени се забелешки на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор, истите се разгледани и е констатирано дека дел претставуваат известувања за преземените активности и причините за констатираните состојби, дел не се прифаќаат од причина што не се доставени нови докази за промена на утврдените состојби и две забелешки се прифаќаат во насока на прецизирање на утврдените состојби и податоци.

СОДРЖИНА

	Опис	Страна
1.	Вовед	1
2.	Мислење на ревизијата	2
3.	Основ за изразување на мислење	2
3.1.	Основ за неповолно мислење за финансиските извештаи	3
3.2.	Основ за неповолно мислење за усогласеност со закони и прописи	8
4.	Нагласување на прашања	23
5.	Останати прашања	34
6.	Законска основа за ревизијата и временски период	40
7.	Опфат и ограничувања	41
8.	Одговорност за финансиски извештаи	41
9.	Одговорност на ревизорите	41
10.	Недостатоци во внатрешната контрола	42
11.	Корекции во текот на ревизијата	46
12.	Одговор на ревидираниот субјект	46
	Финансиски извештаи за 2024 година	
	Биланс на приходи и расходи	48
	Биланс на состојба	49
	Преглед на промени на извори на капиталните средства	50
	Сметководствени политики и образложенија кон финансиските извештаи	
	Вовед	51
	Сметководствени политики	53
	Образложенија кон финансиските извештаи	55

Прилог 1 - Забелешки на Нацрт извештајот за извршената ревизија на финасиските извештаи и ревизија на усогласеност за 2024 година на на Дирекција за технолошко индустриски развојни зони

Прилог 2 - Одговор на забелешки на Нацрт извештајот

Список на кратенки

АДИССДП	Акционерско друштво за изградба и стопанисување со станбен и деловен простор
АКН	Агенција за катастар на недвижности
Влада	Влада на Република Северна Македонија
ДТИРЗ	Дирекција за технолошки индустриски развојни зони
ЕО	Економски оператор
ЗЈВФК	Закон за јавна внатрешна финансиска контрола
ИЗ	Индустриска зона
ЈКП	ЈКП „Комуналец“ Струмица
ЈПП	Јавно приватно партнерство
КП	Катастарска парцела
МТ	Министерство за транспорт
МФ	Министерство за финансии
Регулаторна комисија	Регулаторна комисија за енергетика, водни услуги и услуги за управување со комунален отпад
СДИ	Странски директни инвестиции
ТИРЗ	Технолошки индустриски развојни зони
УО	Управен одбор

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
ENTI SHTETËROR I REVIZIONIT
STATE AUDIT OFFICE

Број:22-88/20

Дата: 30.12.2025

1. Вовед

Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони ги врши надлежностите утврдени со Законот за технолошки индустриски развојни зони поврзани со основањето, развојот и следењето на зоните¹.

ДТИРЗ во име на Владата на Република Северна Македонија, управува со Технолошко-индустриските развојни зони во Република Северна Македонија.

Владата има основано шеснаесет² технолошко-индустриски развојни зони кои се наоѓаат во различна фаза на изградба и три индустриски зони³ за кои е донесена државна урбанистичка планска документација. Сите ТИРЗ и ИЗ во моментот се во различен степен на функционалност, односно дел се функционални⁴, а дел дополнително во иднина ќе се развиваат согласно потребите на постоечките и идни корисници во зоните.

ДТИРЗ воспоставува сервисни центри во секоја технолошко-индустриска развојна зона, преку кои дава административни консултации и услуги за инвеститорите во зоните.

За реализација на работите од својата надлежност, ДТИРЗ има обврска да донесе годишна програма со финансиски план и тригодишна инвестициона програма за кои Владата на Република Северна Македонија дава согласност.

¹ „Службен весник на Република Македонија“ број 14/07, 103/08,130/08, 139/09, 156/10, 127/12,41/14, 160/14,72/15, 129/15, 173/15, 192/15, 217/15,30/16, 83/18, и „Службен весник на Република Северна Македонија,“ број 13/23,59/25 и 154/25.

² ТИРЗ: Скопје 1 и 2, Штип, Тетово, Прилеп, Струга, Струмица, Кичево, Гевгелија, Берово, Делчево, Радовиш, Ранковце, Винаца, Скопје 3 и Кичево-Опфат 2.

³ ИЗ Косел, Кратово и Битола (дел од ИЗ Жабени).

⁴ ТИРЗ Скопје 1 и 2, Штип, Струга, Прилеп, Струмица, Кичево и Тетово, како и ИЗ Косел и ИЗ Кратово.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор

1

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

2. Мислење на ревизијата

Извршивме ревизија на:

- финансиските извештаи од страна 47 до 49 на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони, за 2024 година, кои се состојат од Биланс на состојба на ден 31 декември, Биланс на приходите и расходите за годината која завршува со тој датум, Промени на извори на капиталните средства, применетите сметководствени политики и образложенија кон финансиските извештаи и
- усогласеност на активностите, финансиските трансакции и информации, рефлектирани во финансиските извештаи на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони, за 2024 година, со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

Мислење за финансиски извештаи

Според наше мислење, поради значењето на прашањата изнесени во точката 3.1, финансиските извештаи не ги прикажуваат вистинито и објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони на ден 31 декември 2024 година на сметката на основен буџет (637), како и резултатите од финансиските активности за годината која завршува со тој датум, во согласност со важечката законска регулатива.

Мислење за усогласеност со закони и прописи

Според наше мислење, поради значењето на прашањата изнесени во точките 3.2., активностите, финансиските трансакции и информации, рефлектирани во финансиските извештаи на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони, за 2024 година, на сметката на основен буџет (637), не се во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

3. Основ за изразување на мислење

Ревизијата е извршена во согласност со Ревизорските стандарди на Врховните ревизорски институции (ISSAI) и Кодексот на етика на Државниот завод за ревизија. Одговорностите согласно ISSAI се опишани во делот на Одговорност на ревизорите за ревизијата на финансиски извештаи заедно со ревизија на усогласеност. Веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме обезбедено се доволни и соодветни за да обезбедат основ за нашето ревизорско мислење.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Овластен државен ревизор 2

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

3.1. Основ за неповолно мислење за финансиските извештаи

3.1.1. Со извршената ревизија на нематеријалните и материјалните средства кои на ден 31.12.2024 година се проценети во износ од 12.019.432 илјади денари, ги утврдивме следните состојби:

- средствата кои се евидентирани како материјални средства во подготовка, во износ од 4.243.216 илјади денари кои во најголем дел се во употреба и за кои ДТИРЗ има преземано активности за нивно активирање, неможат да се евидентираат и активираат во употреба на позицијата градежни објекти и за истите не се пресметува амортизацијата ниту ревалоризација. Како причина за ваквата состојба е тоа што не се исполнети условите да се добие одобрение за употреба што подетално е истакнато во поглавјето останати прашања во точка 5.1. од извештајот. Согласно членовите 22, 28 и 28-а од Правилникот за сметководството за буџетите и буџетските корисници⁵ постои обврска за пресметување на амортизација и ревалоризација;
- земјиштето на административниот објект на ДТИРЗ и на ТИРЗ Ранковце⁶ не е евидентирано во сметководствената евиденција. За ТИРЗ Ранковце во постапка е проценка на вредноста на земјиштето⁷, додека пак за земјиштето на административниот објект кое се води на Република Северна Македонија⁸, не е започната постапка за проценка и евидентирање, имајќи предвид дека објектот е сместен во рамки на зграда за семејно живеење, каде што претходно во постапка треба да се утврди правниот статус на пропорционалното учество на сите корисници. Наведената состојба не е во согласност со член 4 и 12 од Законот за сметководството за буџетите и буџетските корисници, согласно кој буџетите и буџетските корисници се должни во своето сметководство да обезбедат податоци поединечно за состојбата на средствата и изворите на средствата, како и врз основа на веродостојни уредни документи.

⁵ („Службен весник на Република Македонија“ бр. 28/03, 62/06, 8/09, 175/11, 101/13)

⁶ формирано со Одлука за основање на Влада, „Службен весник на Република Македонија“ број 82/2012 на површина од 401.665 m².

⁷ Земјиштето на ТИРЗ Ранковце било продадено на инвеститор кој согласно договорот имал обврска да ја изгради внатрешната инфраструктура, но во 2024 година по одредени судски постапки повторно е вратено на државата односно на ДТИРЗ.

⁸ Имотен лист број 108156 и Уверение за историски преглед на извршените запишувања за КП број 10099 КО Центар 1.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 3

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ

СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Кон забелешките по Нацрт извештајот доставени се Проценки на недвижен имот за КО Псача⁹ и КО Петралица¹⁰ во ТИРЗ Ранковце и налозите за евидентирање во сметководствената евиденција на ДТИРЗ.

- вредноста на административниот објект на ДТИРЗ доделен со Одлука на Влада¹¹ и со запишано право на користење во имотен лист¹², во деловните книги е проценета во износ од 100.718 илјади набавна вредност или 93.418 илјади денари сегашна вредност. На ревизијата не и беше доставена документација со која е проценета вредноста на објектот согласно која е евидентиран во деловните книги. Наведената состојба не е во согласност со член 12 од Законот за сметководството за буџетите и буџетските корисници согласно кој внесување на податоците во деловните книги мора да се заснова на веродостојни документи.

Кон забелешките по Нацрт извештајот доставена е извршена повторна Проценка на пазарната вредност на деловниот простор¹³ и налог за корекција на вредноста во сметководствената евиденција.

- состојбата на сметководствената евиденција на опремата не е усогласена со материјалната евиденција и тоа:
 - сметководствената набавна вредност на патничките автомобили е искажана во помал износ за 1.767 илјади денари од материјалната евиденција и
 - сметководствената набавна вредност на опремата е искажана во поголем износ за 1.125 илјади денари од материјалната евиденција, а разлики се јавуваат и кај исправката на вредноста до 01.01.2024 година (поголем отпис е прикажан во сметководствената евиденција за 11.109 илјади денари). Оваа состојба е резултат на погрешна евиденција при класификација на ставките¹⁴ и слабости на системот за основни средства и нема влијание на вкупната сегашна вредност на основните средства. Се јавуваат разлики и неводеначеност во евиденциите и кај други групи на опрема (останата опрема, тв, радио и телефони) што придонесува кон потешкотии при усогласување на евиденциите.

Горенаведените состојби не се во согласност со член 7 од Законот за сметководството за буџетите и буџетските корисници согласно кој

⁹ Број 05-163/7-3 од 09.10.2025 година.

¹⁰ Број 05-163/7-4 од 09.10.2025 година.

¹¹ Одлука за престанок и давање на трајно користење на недвижна ствар на ДТИРЗ, „Службен весник на Република Македонија“ број 64/2010

¹² Имотен лист број 52597

¹³ Број 05-163/7-5 од 09.10.2025 година.

¹⁴ Во 2023 година заради погрешен извештај - Преглед на ревалоризација испечатен од системот за основни средства по кој е работено, сторнирани се средства од ставка возила (кои во претходната година биле оттуѓени), наместо од ставката на опремата.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 4

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

податоците во деловните книги мора да бидат целосни, комплетираны и ажурирани и влијае на неусогласеност на евиденциите;

- при пресметка на амортизацијата за мобилните телефони не е применета соодветна стапка за отпис согласно Правилникот за сметководство на буџетите и буџетските корисници (се пресметува по стара стапка од 14% наместо по изменетата стапка од 50%).

Наведените состојби влијаат на реалноста и веродостојноста на искажаните податоци во финансиските извештаи на 31.12.2024 година.

Препорака

Органите на раководење и управување да преземат мерки и активности за:

- да продолжат активностите за активирање на материјалните средства во подготовка кои се во употреба на позицијата градежни објекти;
- да се обезбеди веродостојна и уредна документација за утврдување на правниот статус на земјиштето на административниот објект на ДТИРЗ и соодветно сметководствено евидентирање врз основа на релевантни и документарно поткрепени податоци;
- усогласување на материјалната и сметководствената евиденција на основните средства преку воедначена класификација на ставките и
- соодветна примена на амортизациони стапки согласно Правилникот за сметководство на буџетите и буџетските корисници.

3.1.2. За вршење на попис на материјалните и нематеријални средства со состојба на 31.12.2024 година и усогласување на сметководствената со фактичката состојба донесени се поединечни акти (одлуки, решенија, интерни упатства, планови) со кои се формирани и именувани претседателот и членовите на Централната пописна комисија и поединечни пописни комисии и се определени планските активности за вршење на пописот¹⁵. По завршениот попис врз основа на поединечните извештаи од комисиите, изготвен е заеднички Извештај за извршен попис¹⁶ кој со Одлука е усвоен од Управниот

¹⁵ Решение бр.01-1584/4 од 19.12.2024 година за назначување на членовите на Централната комисија за попис, Решение бр.01-1584/6 од 19.12.2024 година за назначување на членовите на поединечните пописни комисии, Правилник за начинот за вршење на попис и усогласување на сметководствената состојба на средствата и обврските со фактичката состојба за 2024 година бр.01-1584/3 од 19.12.2024 година, Организирање на пописот бр.01-1584/2 од 19.12.2024 г. со кој се уредува начинот на вршење на пописот, Упатство за работа на Централната пописна комисија и Комисиите за попис на средствата и изворите на средства, побарувањата и обврските со состојба на 31.12.2024 година. Планови за работа на пописните комисии бр.01-1584/8 до /15 од 24.12.2024 година.

¹⁶ Извештај од извршениот попис на средствата, изворите, побарувањата и обврските за 2024 година бр. 01-219/8 од 06.02.2025 година.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 5

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

одбор¹⁷. Со извршената ревизија на презентираниот пописен материјал ги утврдивме следните состојби:

- Извештајот од попис не содржи вредносни податоци за состојбата по попис и по сметководство на постојаните средства по видови, ниту за вкупниот износ, кои во Билансот на состојба претставуваат значајна ставка и не се констатирани разлики (кусоци, вишоци) помеѓу состојбите. Како прилог кон извештајот е приложена материјалната евиденција на средствата, со пресметана амортизација, ревалоризација и сегашна вредност, потпишана од претседателот и член на пописната комисија. Пописните листи се изготвени по локација каде постојаните средства се наоѓаат, без податоци за аналитичките сметки и нивно соодветно групирање по категорија на средството и вкупна вредност (нематеријални средства, градежни објекти, опрема, возила и слично) поради што не е можно да се изврши проверка и поврзување на податоците. Притоа, Централната пописна комисија констатирала дека за дел од основните средства постои разлика меѓу сметководствената евиденција и фактичката состојба, за што дала предлог да се преземат сите потребни мерки и активности за утврдување на причините за ова несовпаѓање, но без да се наведе за кои основни средства и во кој износ е утврдената разлика. За нематеријалните средства со извршениот попис не е утврден статусот на истите, како и дали стекнатите лиценци се сè уште валидни. На ваков начин со пописот не е извршено реално усогласување на сметководствената со фактичката состојба што не е во согласност со член 29 и 31-а од Правилникот за сметководството на буџетите и буџетските корисници;
- во сметководствената евиденција на ДТИРЗ евидентирани се книги во вкупна вредност од 412 илјади денари врз основа на Договор за давање на трајно користење склучен со Министерство за култура¹⁸ во 2018 година и Одлука на Влада¹⁹. Комисијата констатирала дека книгите не се дистрибуирани од страна на Министерството за култура без да е даден предлог за понатамошно постапување. Наведената состојба не е во согласност со член 12 од Законот за сметководството за буџетите и буџетските корисници, согласно кој внесувањето на податоците мора да се заснова на веродостојни сметководствени документи, односно писмен доказ за настанатата финансиска промена и со член 33 став 2 од Правилникот, кој предвидува извештајот од попис да содржи предлози за книжење на разликите во вредноста на средствата;

¹⁷ Одлука на Управен одбор бр.02-366/6 од 07.02.2025 година.

¹⁸ Договор за давање на трајно користење на движни ствари – книги од проектот Светско книжевно богатство на ДТИРЗ бр.03-1227/5 од 03.10.2018 година.

¹⁹ Одлука за престанок и за давање на трајно користење на движни ствари на ДТИРЗ, „Службен весник на Република Македонија“ бр.171/2018 година.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 6

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ

СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

- на пописните листи има опрема (мобилни телефони, камери, принтери, монитори, компјутери) на која недостасува инвентарни броеви, со што се отежнува пронаоѓањето и пребројувањето на средствата при вршење на попис и усогласување на сметководствената со фактичката вредност утврдена со пописот што не е во согласност со член 30 – а од Правилникот;
- пописот на обврските (кон добавувачите и за задржани депозити) во вкупен износ од 69.832 илјади денари и побарувањата за дадени аванси и депозити во износ од 344.006 илјади денари е извршен без утврдување на правниот основ, старосната структура и нивната застареност, како и причините за неизмирени обврски и ненаплатени побарувања. Притоа, во извештајот од попис податоците се прикажани збирно, без разграничување по сметки (сметка на основен буџет и сметка за буџет од самофинансирачки активности). Наведената состојба не е во согласност со член 31-в од Правилникот;
- на побарувањата за платен данок на добивка во износ од 10.498 илјади денари од Билансот на состојба, не е извршен попис што не е во согласност со член 29 од Правилникот за сметководство за буџетите и буџетските корисници;
- комисијата во извештајот не констатирала кусок/отпис по Записници од извршена кражба од август 2024 година²⁰ и Листа на предмети кои недостасуваат²¹ во вкупен износ 1.548 илјади денари, кој во деловните книги на ДТИРЗ е евидентиран под 31.12.2024 година, што не е во согласност со член 29 и 31-а од Правилникот. Во Извештај за дополнителна проверка на пописниот материјал²², комисијата за попис ги констатира записниците од извршената кражба, како и средства кои не се пронајдени со физичкиот попис²³.

Нецелосно и неправилно извршениот попис има влијание на реалноста и објективноста на искажаните податоци во Билансот на состојба на ден 31.12.2024 година.

Препорака

Органите на раководење и управување да преземат мерки и активности за:

- спроведување на целосен попис на материјалните и нематеријалните средства;
- пописната комисија при вршење попис на средствата, побарувањата и обврските со кои располага ДТИРЗ да обезбеди внесување на потребните податоци во пописните листи и изврши усогласување на

²⁰ Записник бр.03-1065/1 од 19.08.2024 г. и Записник бр.03-1065/2 од 19.08.2024 година.

²¹ Листа бр.03-1065/4 од 19.08.2024 година.

²² Извештај за дополнителна проверка на пописниот материјал бр.03-419/6 од 10.03.2025 година.

²³ Средствата кои не се пронајдени со физичкиот попис се во вкупна вредност од 43 илјади денари.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 7

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

сметководствената со фактичката состојба, а за утврдените разлики да предложи мерки за постапување и

- да се изврши означување на опремата на која недостасуваат инвентарни броеви.

3.2. Основ за неповолно мислење за усогласеност со закони и прописи

3.2.1. Со извршената анализа на планските и програмски документи со кои се уредува областа за привлекување на странски инвестиции утврдивме дека не е донесена тригодишна инвестициона програма, со која би се опфатила и 2024 година, како единствен долгорочен документ за планирање на активностите на ДТИРЗ, што не е во согласност со член 13 точка 2 и 3 од Законот за ТИРЗ, поради што не се утврдени приоритети за потребните инвестициони активности на ДТИРЗ.

Во декември 2024 година донесена е Тригодишна инвестициона програма за период 2025 - 2027 година²⁴ во која се утврдени проекти/градежни активности за изградба и развој на ТИРЗ, со предвиден буџет и извор на финансирање на активностите за наведениот период.

Препорака

Органите на раководење и управување да преземат мерки и активности за редовно ажурирање на тригодишната инвестициона програма.

Јавни набавки

Со цел да добиеме уверување за усогласеноста на користењето на средствата на ДТИРЗ за 2024 година со ЗЈН, извршивме ревизија на начинот и постапките за доделување на договорите за јавни набавки.

Со ревизијата опфативме вкупно 21 постапка за јавна набавка (6 постапки од 2024 година, 14 постапки од 2023 година и 1 постапка од 2022 година) со вредност на склучени договори во износ од 2.573.941 илјади денари и вкупна реализација во 2024 година во износ од 350.048 илјади денари. Опфативме 83% од вкупната вредност на склучените договори по постапки од 2023 година и 54% од вредноста на склучените договори по постапки за 2024 година.

3.2.2. Во 2023 година спроведена е отворена постапка за изведба на објекти за времено сместување и амбуланта за прва помош, детски градинки и складишта со пратечки содржини (паркиралишта) во ТИРЗ Скопје 1 и ТИРЗ Скопје 2, и објекти за времено сместување, детски градинки²⁵ и складишта

²⁴ Број 01-1563/1 од 16.12.2024 година, по добиена согласност од Влада бр.50-949/1 од 04.02.2025 година.

²⁵ Предвидениот капацитет на детските градинки за ТИРЗ Скопје изнесува 650 места, за ТИРЗ Штип 250 места и ТИРЗ Прилеп 250 места.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 8

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

со пратечки содржини (паркиралишта) во ТИРЗ Штип и ТИРЗ Прилеп по принцип на изградба клуч на рака, за што е склучен договор за набавка во вкупен износ од 1.781.800 илјади денари со ДДВ.

Предметот на набавката опфаќа изработка на проектна документација (урбанистички проект, проектна документација со сите фази за изградба и ревизија), изведување на градежни работи, стекнување на одобрение за употреба и предавање на проект за одржување за сите градби.

Со извршениот увид во тендерската документација, начинот на спроведување на постапката, реализацијата на договорот и извршениот теренски увид ги утврдивме следните состојби во фазите на планирање, спроведување и реализација и тоа:

Планирање и спроведување на набавката:

- набавката започнала со одлука и објава на оглас на 04.10.2023 година, пред да се обезбеди согласност за повеќегодишно финансирање од МФ на ден 24.10.2023²⁶ и Владата на 12.12.2023 година²⁷, како што е пропишано во член 47 од Законот за буџетите, согласно кој, за преземање обврски кои бараат средства во наредни години, потребна е претходна согласност²⁸ што би влијаело на правната сигурност на постапката и на начелата на фискална дисциплина;
- планирањето на набавката не е поткрепено со соодветни и сеопфатни анализи и претходно изготвена проектна документација на кои ќе се темели носењето на одлуките за набавка на исклучително голема и комплексна капитална инвестиција и тоа:
 - пред донесување на одлуката за набавка, спроведени се две анкети меѓу корисниците на зоните. Првата, во 2021 година, со која се осознаени основните потреби за складишта и паркиралишта, здравствени и услуги за згрижување деца во ТИРЗ - Скопје, Прилеп и Штип. Во март 2023 година повторно е спроведена анкета за потреба од градинки, при што најголем интерес за згрижување на 570 деца е изразен од една компанија во ТИРЗ Скопје, од компаниите во ТИРЗ Штип не се добиени одговори, а од ТИРЗ Прилеп интерес покажала една компанија за 8 деца. Дополнително, не се разгледани клучни аспекти како организиран превоз на децата, надлежност и подготвеност на компаниите/родителите да ги сносат трошоците, но и начин на стопанисување со градинките;

²⁶ Мислење бр.05-1397/3 од 24.10.2023 година по претходно поднесено Барање бр.05-1397/2 од 05.10.2023.

²⁷ Извадок од Нацрт-записник од Двесте и седмата седница на Владата број 41-10995/3 одржана на ден 12 декември 2023 година, со архивски број во ДТИРЗ 03-1454/2 од 13.12.2023 година.

²⁸ Со развојниот дел на Буџетот за 2023 година планирани се средствата за капитални расходи на ДТИРЗ за 2023, 2024 и 2025 година.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 9

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

- на ревизијата не и беше приложена анализа на придобивки во однос на трошоците или изготвена физибилити студија за економската исплатливост и начинот на функционирање, стопанисување и употреба на објектите, особено за градинките и објектите за времено сместување. Дополнително на ова, имајќи во предвид дека согласно член 4 од Законот за ТИРЗ „зоните се дел од територијата на државата како дел од царинско подрачје, одвоен од останатиот дел од царинското подрачје, што претставува функционална целина, во која се вршат дејности уредени со закон и во кои важат царинските и даночните погодности“, се доведува во прашање начинот на функционирање и употреба на објектите кои се предмет на набавката, особено тие за времено сместување (ресторански услуги и соби за сместување) како и градинките;
- изведбата на објектите не се заснова на претходно изработена проектна документација со предмер и проектантска пресметка со количини, туку предметот на набавката предвидува изработка на целокупната урбанистичка и проектна документација, а потоа изградба на објектите до фаза „клуч на рака“. Обемот и обврските начелно се дефинирани во Проектна програма, додека техничките спецификации се дадени описно со потребните стандарди и квалитет кои треба да се задоволат при градбата. Предвидено е понудувачот да ја изработи предмер-пресметката, но не е утврден рок за нејзина достава. Притоа техничката и финансиската понуда во образецот на понуда предвидено е да содржи вкупна цена за извршените работи и покрај тоа што предметот на набавката предвидува различни видови на услуги и работи (изработка на проектна документација) и градежни активности по објекти на различни локации. Ваквиот пристап не е во согласност со член 81 од ЗЈН каде што е уредено дека тендерската документација треба да му обезбеди на економскиот оператор целосни, точни и прецизни информации во врска со начинот на спроведување на постапката за јавна набавка и создава ризик од нецелосна контрола врз обемот, поединечните цени и реалните трошоци за реализација на набавката;
- во услови на отсуство на предмер и проектантска пресметка на градежни работи проценетата вредност на набавката во износ од 1.520.000 илјади денари без ДДВ е утврдена со пресметка само врз основа на Ценовник за инженерски услуги²⁹, без целосни, веродостојни и прецизни анализи со кои би се опфатиле сите позиции и работи. Наведените состојби не се во согласност со член 39 став 1 и 7 од ЗЈН, според кои договорниот орган ја проценува вредноста на

²⁹ „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 259/2022.

набавката врз основа на пазарните услови и вкупните трошоци за изведување на градежните активности, сите стоки и услуги потребни за реализација на договорот. Ваквите состојби не овозможуваат реално да се утврди проценетата вредност, го отежнуваат следењето на реализацијата на активностите и влијаат врз реалните фискални импликации во идниот период;

- имајќи ја во предвид специфичноста и комплексноста на предметот на набавката, не била искористена дадената можност од членот 76 од ЗЈН, за спроведување технички дијалог со економските оператори пред објавување на огласот за јавна набавка, со што планираната тендерска документација не била претходно достапна до јавноста. Техничкиот дијалог претставува добра пракса за претходна проверка на пазарот и е корисен начин кој овозможува секој заинтересиран економски оператор да даде свои предлози и коментари на објавената тендерска документација, а Комисијата за јавна набавка да ги разгледа добиените предлози и коментари и доколку се прифатливи, соодветно да ги имплементира во тендерската документација и
- постапката не е планирана и спроведена како делива набавка и покрај тоа што станува збор за различни видови на објекти, односно градби на три различни локации, што не е согласно член 78 став 1 од ЗЈН, согласно кој договорниот орган може да го оформи предметот на набавката во повеќе посебни делови, врз основа на објективни критериуми, со што не е земена во предвид можноста за учество на мали и средни претпријатија во постапката за јавна набавка.

Спроведувањето на набавката без целосни анализи, физибилити студија и проектна документација, со непрецизно определена проценета вредност и како неделива постапка, влијае на обезбедувањето поголема конкуренција во постапката, недоволна економичност и ефикасност во користењето на јавните средства и особено врз потенцијалниот ризик и придобивки од капиталните инвестиции.

Слика број 1 - ТИР3 Штип, Блок 19 предвиден за изградба на објект за времено сместување и детска градинка (сликано со дрон)

Слика број 2 - ТИР3 Штип, Блок 7 предвиден за изградба на складишта (сликано со дрон)

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Овластен државен ревизор 11

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Слика број 3 - ТИРЗ Прилеп, Блок 7 предвиден за изградба на објект за времено сместување, детска градинка и складишта (сликано со дрон)

Реализација на договорот за јавна набавка:

- согласно склучениот договор за јавна набавка, од страна на ДТИРЗ на 28.12.2023 година исплатен е аванс во вредност од 20% од вкупната вредност на договорот во износ од 302.000 илјади денари по доставена банкарска гаранција од изведувачот. Согласно записник, изведувачот е воведен во работа на 29.01.2024 година, од кога почнува да тече и рокот од 45 дена за изработка на урбанистичките проекти. Согласно точка VI. Проектирање од склучениот договор и член 14, основ за изработка на проектната документација се урбанистичкиот проект (кој е во надлежност на изведувачот) и проектната програма изработена од инвеститорот-договорниот орган. Ревизијата утврди дека проектната програма која е прилог на тендерската документација е програма во која се наведени обемот на работа, барањата во однос на просторно-функционална организација на градбата и останати програмски барања, но не е во целост изработена согласно Правилникот за урбанистичко планирање за вклучување во урбанистичкиот проект³⁰. Изведувачот пристапил кон изработка на проектните програми за урбанистички проект врз основа на член 54 и член 60 точка 1 од Правилникот и на 12.03.2024 година³¹ ги доставил до ДТИРЗ³². На 14.03.2024 година³³ изведувачот доставил до ДТИРЗ ревидирана урбанистичка проектна документација, иако проектните програми (кои се составен дел на текстуалниот дел на урбанистичкиот проект) сеуште не биле официјално одобрени од ДТИРЗ. Имено, проектните програми изработени од изведувачот се заведени и потпишани од одговорното лице на 19.03.2024 година, кога е издадено и полномошно за изработка и водење на постапка

³⁰ „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23“.

³¹ Архивирани во ДТИРЗ на 19.03.2024 година.

³² Допис број 08-510/1 од 12.03.2024 година.

³³ Допис заведен под бр.08-510/2 од 14.03.2024 година.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Овластен државен ревизор 12

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ

СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

за одобрување на урбанистичките проекти³⁴ од надлежното министерство. На 06.12.2024 година изведувачот доставува коригирани проектни програми согласно добиените забелешки од МТ³⁵ (претходно доставени и на 05.08.2024 година)³⁶, кои не се одобрени, односно потпишани од новото одговорно лице на ДТИРЗ.

Дополнително на наведените состојби ревизијата истакнува дека иако согласно договорот, рокот за доставување на ревидираниот основен проект изнесува 65 дена од одобрувањето на урбанистичкиот проект од МТ (кое сеуште не е добиено) сепак, изведувачот пристапил кон изработка на основните проекти и друга проектна документација³⁷, за што известува во Извештај за извршени обврски³⁸ по договорот. Воедно, со увид во документацијата³⁹ утврдивме дека изведувачот известува дека изготвената проектната документација има разлики, односно отстапувања од проектната програма од тендерската документација (по претходни договарања со ДТИРЗ), кои доколку биле дел од јавната набавка, би овозможиле учество на дополнителни учесници во постапката за јавна набавка а со тоа и можност за прифаќање друга понуда за најповолна наместо онаа што била првично избрана. Оваа состојба ги нарушува барањата од член 119 став 4 и има за ефект нарушена транспарентност и можност за исклучување на потенцијални понудувачи;

- во член 8 од склучениот договор е уреден начинот и рокот на плаќање, согласно кој исплатата е предвидено да се врши преку времени месечни ситуации во рок од 60 дена од приемот на потврдена-заверена временна ситуација. Имајќи предвид дека во предметот на набавката предвидена е изработка на проектна документација, со договорот не е уредено на кој начин ќе се врши исплатата на овој дел од набавката, во услови кога нема поединечни цени по кои изведувачот ќе фактурира. Недостатокот на договорни услови за исплата може да доведе до финансиски ризици и недоволна правна сигурност во процесот на наплата. Во април 2025 година доставена е прва временна ситуација од изведувачот, но истата поради правни несигурности и слабости е вратена со допис⁴⁰.

³⁴ Доставени до економскиот оператор (член на група) на 20.03.2024 година со допис бр.08-510/21.

³⁵ Од 10.06.2024 година со донесување на Законот за изменување и дополнување на Законот за организација и работа на органите на државната управа, Службен весник број 121/24, Министерството за транспорт и врски, продолжува да работи како Министерство за транспорт.

³⁶ Допис број 08-510/41 од 06.12.2024 година.

³⁷ Проекти за подготвителни работи, план за почеток на активностите, елаборати за безбедност и заштита при работа, ажурирани геодетски подлоги, за секоја од парцелите изработен е посебен идеен проект, основните проекти се во напредна фаза и се базирани на идејните проекти за архитектура.

³⁸ Извештај за извршени обврски по договорот број 08-226/18 од 10.09.2024 година.

³⁹ Записник од состанок од 16.01.2025 година.

⁴⁰ Број 05-742/3 од 11.04.2025 година.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 13

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Поради раскинување на договорите со единствената компанија што изразила интерес за детски градинки во ТИРЗ Скопје ⁴¹, во ДТИРЗ се доведува во прашање економската оправданост на изградбата, поради што била разгледувана можност за склучување на анекс на договорот со цел намалување на обемот на набавката. Притоа, кон крајот на 2024 година целокупната документација за постапката за јавна набавка е доставена на Министерството за внатрешни работи – Биро за јавна безбедност по нивно барање⁴².

Во текот на 2025 година по доставени барања на мислења и добиени одговори од повеќе институции во врска со законските можности за изградбата и измена на договорот како и за начинот на функционирање и употреба на објектите предвидени во договорот, допис од изведувачот за спогодбено раскинување на договорот поради тоа што трпи штета⁴³ и заклучок на УО⁴⁴, ДТИРЗ во јули доставува Информација до Влада за потреба од спогодбено раскинување на договорот⁴⁵. До денот на известување од извршената ревизија не е доставен записник со заклучок на Влада за понатамошното постапување по информацијата од ДТИРЗ.

Препорак а

Органите на раководење и управување да ги преземат следните мерки и активности:

- во координација со Владата да ги преиспитаат можностите за спогодбено раскинување на договорот;
- утврдување на фактичката реализација на договорот за враќање на неискористениот дел од дадениот аванс;
- планирањето и иницирањето на големи капитални инвестиции, да се темели на детална физибилити студија која ќе вклучи: анализа на потребите, трошоци, придобивки, начини на стопанисување и реална проценка на економската исплатливост и успех на инвестицијата;
- при планирање на комплексни набавки со повеќе објекти и локации, да се анализира можноста за спроведување на делива набавка;
- тендерската документација да вклучува јасни, целосни и прецизни информации за предметот на набавката, со утврдени позиции и количини за доставување на финансиска понуда, вклучително и условите за фактурирање на различни видови услуги и работи и

⁴¹ Одлуки на Влада донесени на ден 30.07.2024 година.

⁴² Барање број 23.8.3.2-123864/1 од 04.11.2024 година.

⁴³ Број 08-192/18 од 04.06.2025 година.

⁴⁴ Одржана седница на УО број 02-1118/9 од 04.07.2025 година

⁴⁵ Информација број 03-1212/1 од 25.07.2025 година.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 14

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

- при изработка на проектните програми за изведување на градежни работи да се обезбеди поголема прецизност, за непречена реализацијата на договорот.

3.2.3. За изведба на административниот објект во ТИРЗ Штип помеѓу договорниот орган и изведувачот во декември 2022 година склучен е договор⁴⁶ на износ од 212.398 илјади денари со ДДВ. Согласно договорот рокот на изведба на работите е 7 месеци од воведување во работа заклучно со 08.10.2023 година, а времетраењето на договорот е 36 месеци сметано од денот на ефективност на договорот, односно истиот е важечки заклучно со 10.01.2026 година.

Со увид во начинот на реализација на склучениот договор го утврдивме следното:

- изведувачот е воведен во работа на ден 08.03.2023 година. Врз основа на писмени барања од изведувачот, со согласност од надзорниот орган и ДТИРЗ, рокот за изведба е продолжен три пати, и тоа:
 - два пати со вкупно времетраење од 142 календарски дена, поради прифатливи околности⁴⁷ и
 - при третото барање за продолжување⁴⁸, надзорниот орган дал позитивно мислење за продолжување од 10 дена, но ДТИРЗ, без да го земе предвид мислењето на надзорот, одобрил продолжување од 36 календарски дена, заклучно со 30.04.2024 година⁴⁹, и тоа по истекот на претходниот рок (25.03.2024 година).

Продолжувањата се извршени во писмена форма, согласно точките 29.1 и 30.1 од договорот за јавна набавка, но без склучување анекс кон договорот. Продолжувањата на рокот без анекс кон основниот договор не е во согласност со член 119 од ЗЈН со кој се уредени измените на договорот доколку промената е потребна поради околности кои договорниот орган не можел да ги предвиди и суштински не се менува неговата природа. Иако имало доцнење, не се наплатени пенали од 0,1% дневно (до максимум 5%), согласно член 12 и точка 33.1 од Основните услови на договорот, сè до јуни 2025 година, кога со 11-та времена ситуација се наплатени пенали во износ од 9.000 илјади денари, односно 5% од вредноста на договорот (за изведени работи заклучно со јули 2024 година;

- во март 2024 година е склучен анекс⁵⁰ на основниот договор во вредност од 14.769 илјади денари, за изведба на дополнителни и непредвидени

⁴⁶ Договор број 05-1123/2 од 28.12.2022 година.

⁴⁷ Допис број 08-133/88 од 18.09.2023 година за продолжување на рок на изведба до 31.12.2023 година (57 работни дена) и Допис број 08-133/171 од 22.12.2023 година со барање за продолжување на рокот до 19.04.2024 година (85 дена), заклучно со 25.03.2024 година.

⁴⁸ Барање број 0302-398/1 од 13.03.2024 година за продолжување на рокот за изведба (по трет пат) и допис број 0302-03/51 од 25.03.2024 година со дополнително појаснување на самото барање.

⁴⁹ Одговор на барање за продолжување на рокот од ДТИРЗ број 08-72/66 од 05.04.2024 година.

⁵⁰ Анекс број 05-72/56 од 25.03.2024 година.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 15

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

работи. Дополнителните работи (од фазите електротехника и хидротехника) се предвидени во основниот проект, но биле пропуштени во предмер-пресметката. Непредвидените работи се однесуваат на изградба на потпорен сид, пристапна улица од булеварот и дополнителна опрема за термотехника. Потребата за овие работи е образложена преку дописи од изведувачот, а во кореспонденцијата со надзорниот орган и ДТИРЗ е констатирано дека нема постоечко техничко решение за пристап до објектот, кое заедно со предмер-пресметката е изработено на барање од ДТИРЗ.

Врз основа на увид во приложената документација ревизијата утврди дека потпорниот сид и пристапната улица не се опфатени со проектната документација за која е издадено одобрение за градење, што не е согласно член 56 од Законот за градење. Дополнително, недоволната прецизност и слабостите при подготовка на проектната документација и предмер пресметката довеле до ангажирање на дополнителни буџетски средства.

Слика број 4 – Административен објект во ТИРЗ Штип, потпорен сид и пристапна улица

- во текот на реализацијата на договорот, изведувачот предложил замена⁵¹ на типот на пречистителна станица за отпадни води, која била дел од предмер-пресметката. По барање на ДТИРЗ и надзорот, изведувачот изработил техничко решение за измени во тек на градба, кое било доставено до МТ за одобрување. Иако поголемиот дел од позициите за новата станица веќе постоеле во основниот договор, дел од потребната опрема за новото решение е покриен преку гореспоменатиот анекс за непредвидени работи. Надзорот ја прифатил новата предмер-пресметка

⁵¹ Допис број 08-133/87 од 18.09.2023 година.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Овластен државен ревизор 16

и одобрил испорака на опремата⁵². Вредноста на новото решение за пречистителната станица изнесува 8.040 илјади денари, значително пониска од таа во договорот која изнесува 14.732 илјади денари.

Ревизијата утврди дека активностите за набавка и монтирање на пречистителната станица од страна на изведувачот започнале и се изведени⁵³ пред да биде добиено официјално одобрение за измени во тек на градба од МТ, што не е во согласност со член 69 од Законот за градење. Притоа, за истото исплатени се 106 илјади денари за подготвителни работи, односно само за позициите кои биле предвидени со основниот договор. Ваквата состојба има за ефект вршење на инвестициони активности без одобрение од надлежното министерство. До денот на извршување на ревизијата состојбата не е променета;

- пред истекот на третиот продолжен рок за изведба, и покрај недовршени позиции поради административни постапки (измени во тек на градба и добивање приклучок за електрична енергија), на барање на ДТИРЗ, закажан е парцијален интерен технички преглед на 25.06.2024 година. Надзорниот орган констатирал дека завршен извештај од прегледот може да се изготви по поврзување на објектот на главниот довод за електрична енергија, што е обврска на ДТИРЗ. Ревизијата утврди дека во мај 2024 година ДТИРЗ има склучено договор за приклучување кон мрежата на ЕВН⁵⁴ и добиено е решение за согласност за приклучување⁵⁵, но приклучокот не е реализиран до денот на вршење на ревизијата, иако е поставена трафостаница и поминато е повеќе од една година од првата исплата на ДТИРЗ. Ова придонесува за одложување на завршните активности. Воедно, утврдивме дека во договорот за изведба не се дефинирани обврските на ДТИРЗ (како обезбедување приклучок), што не е во согласност со член 135 од Законот за облигациони односи и создава потешкотии при реализацијата на договорот;
- со извршениот теренски увид на објектот од страна на ревизијата забележано е оштетување (влага) на долниот дел на сидовите на одредени простории од внатрешноста на објектот настанато од дожд и прокиснување на објектот. Прокиснувањето доведува до оштетување на објектот уште пред неговото официјално користење, што може да е резултат од слабости при изградбата но може и да предизвика дополнителни штети (мувла, гниење, корозија), кои треба дополнително да се надминат од страна на изведувачот до завршниот технички прием и издавање на одобрение за употреба.

⁵² Архивски број во ДТИРЗ 08-72/38 од 28.02.2024 година.

⁵³ Видно од градежна книга број 9 заведена под бр.05-769/8 од 22.05.2024 година.

⁵⁴ Договор број 08-759/3 од 20.05.2025 година.

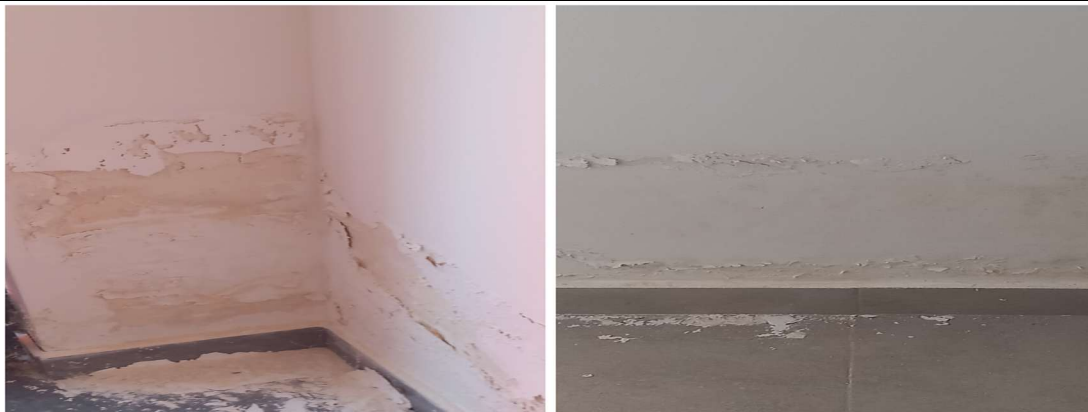
⁵⁵ Решение број УП1-10-244 од 23.04.2024 година и ново Решение број УП1-10-244 од 02.10.2024 година за дополна на Барање за согласност на приклучување на потрошувач на дистрибутивна мрежа.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 17

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Слика број 5 – Оштетување од прокиснување во новиот административен објект на ТИРЗ
Штип

Вкупниот износ на исплатени средства кон економскиот оператор до периодот на известување од извршената ревизија изнесува 146.981 илјади денари без вклучен ДДВ⁵⁶ (103.664 илјади денари во 2023 година, 26.744 илјади денари во 2024 година и 16.573 илјади денари во 2025 година).

Повеќекратното продолжување на роковите за извршување на договорот, појавата на дополнителни и непредвидени работи и склучување на анекс договор се резултат на слабости и недостатоци во проектите и предмер пресметките со кои ДТИРЗ ги реализира капиталните инвестиции. Воедно изведувањето на градежните работи без соодветно одобрение од надлежното министерство создава правни последици со ризик од загуба на буџетски средства.

Препорака

Органите на раководење и управување да преземат мерки и активности:

- продолжувањата на рокот за изведба, како и секоја значајна промена на проектот и трошоците да се регулира со анекс договор;
- да се подобри процесот на контрола и одобрување на проектна и тендерска документација. При позначајни слабости и пропусти на проектната документација за време на изградбата да се иницира постапка за утврдување на одговорност на проектантот и ревидентот на проектот;
- решавање на правниот статус на изведените градби кои не се опфатени со одобрението за градење;
- изведбата на дополнителни работи и нови технички решенија да се врши по добиено одобрение за градење / измени во тек на градба, особено за градежни зафати кои не се опфатени со основниот проект;

⁵⁶ Даночната обврска се пренесува кон ДТИРЗ согласно член 32-а, став 1 од Законот за ДДВ.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Овластен државен ревизор **18**

- во договорите за јавни набавки целосно да се дефинираат обврските на ДТИРЗ особено во делот на обезбедување инфраструктурни приклучоци и
- да се изврши утврдување и надминување на причините од настанатите штети од прокиснување на градежниот објект.

3.2.4. По спроведена постапка за набавка на консултантски услуги за изработка на комплетна документација за избор на партнер за јавно приватно партнерство за ТИРЗ Гевгелија⁵⁷ во јануари 2023 година склучен е договор⁵⁸ во вкупен износ од 39.044 илјади денари со рок на извршување на услугата од една година. Согласно проектната програма за консултантски услуги ДТИРЗ планирала да вклучи партнер од приватниот сектор кој ќе ја дизајнира, гради, финансира, управува и одржува ТИРЗ во рамките на договорот за ЈПП. Во периодот на реализација на договорот склучени се два анекс договори⁵⁹, при што со вториот анекс рокот за извршување на услугите се продолжува за 3 месеци, односно до април 2024 година. За реализација на договорот во 2024 година исплатени се средства во вкупен износ од 2.745 илјади денари, додека во 2023 година исплатени се фактури во вкупен износ од 30.343 илјади денари, со што договорот е реализиран во вкупен износ од 33.088 илјади денари, што претставува 85% од вредноста на договорот. Со извршениот увид во тендерската документација, начинот на спроведување на постапката и реализацијата на договорот ги утврдивме следните состојби:

- утврдените услови за докажување на техничка и професионална способност со доставување на доказ за реализирано најмалку три договори за давање услуги на советување во областа на ЈПП и/или концесии⁶⁰ во регионот на Западен Балкан⁶¹ и да располага за квалификуван кадар⁶², а тим лидерот да бил раководител на проект на најмалку еден проект од областа на развојот на слободните економски зони, реализирани во регионот на Западен Балкан ја ограничуваат конкуренцијата поради што е доставена само една понуда. Наведеното не е во согласност со член 92 став 1 од ЗЈН согласно кој договорниот орган

⁵⁷ ОП 18881/2022.

⁵⁸ Број 05-146/2 од 12.01.2023 година.

⁵⁹ анекс бр.05-146/7 од 13.04.2023 година и анекс бр.2 бр.05-90/2 од 11.01.2024 година.

⁶⁰ кои опфаќаат структурирање проекти по модел на јавно приватно партнерство (јпп/концесија, изработка на физибилити студии и/или студии за вредност на вложени парични средства (Value for money) за јавно приватно партнерство и/или концесии, и/или изработка на јавни повици/конкурси и конкурсна документација од кои најмалку еден да се однесува од областа на слободни економски зони.

⁶¹ Република Северна Македонија, Албанија, Косово, Босна и Херцеговина, Србија и Црна Гора.

⁶² Тим лидер, клучен експерт за финансии и правни прашања кои треба да има претходно искуство на најмалку два проекта во областа на јавно-приватно партнерство и/или концесии, кои опфаќаат структурирање проекти по модел на јавно приватно партнерство.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 19

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

може да утврди минимални услови со кои ќе се увери дека ЕО ги имаат потребните човечки и технички ресурси за квалитетно извршување на договорот. Како резултат на вака поставените критериуми единствениот економски оператор со понудата доставил две потврди за реализирани договори склучени со ДТИРЗ во минати години, од кои еден договор се однесува на изработка на физибилити студија за избор на партнер за ЈПП ТИРЗ Гевгелија. Дополнително, утврдениот поделемет за евалуација на квалитетот со докажување дека тим лидерот имал резултат/искуство во комерцијално затварање на проектот (потпишан договор за ЈПП или концесија) при што вредноста на еден проект треба да се движи од 100 – 200 милиони евра или над 200 милиони евра е ограничувачки/дискриминаторски и непропорционален со предметот на набавка што не е во согласност со член 99 став 6 од ЗЈН;

- со проектната програма за консултантски услуги (прилог на договорот) предвидено е советодавните услуги да ги опфаќаат следните активности:
 - подготовка и структурирање на ЈПП, вклучително и правно и комерцијално структурирање на зоната и подготовка на договорот,
 - процес на тендерска постапка за ЈПП што опфаќа поддршка во подготовка на тендерската документација и управување со процесот на тендерската постапка, вклучувајќи и евалуација на понудите и избор на квалификуван понудувач и
 - затварање на проектот, преговарање за елементите на договорот и финализација на договорот за ЈПП.

По изготвување на тендерската документација, во 2023 и 2024 година објавени се два јавни повици⁶³ за доделување на договор за ЈПП, но поради тоа што не е доставена ниту една понуда по објавените огласи донесени се одлуки за поништување на постапките, со што предвидените активности со проектната програма не се реализирани во целост. Од друга страна, со одредбите на договорот предвидено е плаќањата за извршените консултантски услуги да се извршат по доставени месечни фактури и извештај за извршените активности во месецот, а не за реализираните активности предвидени во проектната програма. Поради наведеното, и покрај тоа што со извршените исплати, договорот е реализиран во висина од 85%, предвидените активности од третата и дел од втората точка од проектната програма не се реализирани, што не е во согласност со тендерската документација и договорот и

- не е обезбеден доказ дека клучните експерти со кои располага ЕО за кои се барани соодветни квалификации и услови се вклучени во реализација на предметот на набавката. Имено, во доставените извештаи за месечните активности во прилог на фактурите за извршени услуги се

⁶³ Оглас 01/2023 од 26 јуни 2023 година и Оглас 01/2024 од 09.02. 2024 година.

наведени активностите на советникот и се потпишани само од тим лидерот, што не е во согласност со барањата на тендерската документација.

Начинот на избор на ЕО за консултантски услуги како и тоа што по објавените повици за ЈПП за ТИРЗ Гевгелија не е доставена ниту една понуда влијае на начелата на економичност, ефикасност и ефективност и несоодветно трошење на буџетските средства.

Препорака

Органите на раководење и управување да ги преземат следните активности:

- утврдување на соодветни услови за потврдување на техничка и професионална способност и критериуми за избор на најповолна понуда пропорционални на предметот на набавката;
- во тендерската документација и договорите за јавна набавка да се предвидат одредби со кои плаќањата за извршените услуги ќе се извршат согласно реализацијата на предвидените активности и
- обезбедување доказ за вклученост на сите членови на тимот на клучни експерти во реализација на предметот на набавката.

3.2.5. По спроведена постапка за набавка на стоки и услуги за промоција и презентација на Странски директни инвестиции, маркетинг, комуникации и изработка на промотивни материјали⁶⁴ во септември 2023 година склучена е рамковна спогодба со двајца економски оператори⁶⁵ во вкупен износ од 15.340 илјади денари за период од две години и анекс во износ од 2.950 илјади денари. Во 2023 година преземени се обврски во вкупен износ од 7.191 илјади денари, а во 2024 година 9.671 илјади денари, со што вкупната реализација на договорот изнесува 16.862 илјади денари.

Со извршениот увид во одредбите на рамковната спогодба и нејзината реализацијата ги утврдивме следните состојби:

- постапката се однесува за објава на банери на интернет портали, изработка на промотивни материјали, продукција на видео за социјални медиуми, изработка и печатење на креативни решенија и закуп на простор за рекламирање во автобуси, истражување на јавното мислење во врска со перцепцијата за успешноста на работата на ДТИРЗ и организирање на настани⁶⁶ иако во ДТИРЗ организиран е Сектор за маркетинг и комуникација во кој во 2023 година ангажирани се 13 лица⁶⁷,

⁶⁴ Бр.12920/2023

⁶⁵ Бр.05-1097/3 од 27.09.2023 година.

⁶⁶ организирање настани со вклучување и до 15 и 17 сценаристи за смислување на концепт по настан, организатори, презентери и модератори, снимање и фотографирање, закуп на outdoor локации - изнајмување на локации и продукција на постери и друго.

⁶⁷ од кои тројца во редовен работен однос, осум лица по договор за дело и две лица на определено време.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 21

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

а во 2024 година 6 лица⁶⁸. Со ревизијата не се уверивме во потребата и ефектите од извршување на предметот на договорот и оправданоста на потрошените средства поради не воспоставени индикатори за мерење на ефектите и

- со склучениот анекс кон рамковната спогодба во февруари 2024 година, вкупната вредност на рамковната спогодбата се зголемува за 19%, односно изнесува 18.290 илјади денари. Во барањето за склучување на анекс доставено од Секторот за маркетинг и комуникација наведено е дека потребата од склучување на анекс се должи на ефектот постигнат во јавноста со Проектот⁶⁹ при што се презентирани успешни приказни со цел поттикнување на вработувањата во компании во зоните, што не претставува околност што договорниот орган не можел да ја предвиди согласно член 119 од ЗЈН.

Наведените состојби не се во согласност со член 2 од Законот за извршување на Буџетот на Република Северна Македонија за 2023 и 2024 година, согласно кој средствата од буџетот треба да се користат рационално, економично и ефикасно.

Препорака

Органите на раководење и управување да ги преземат следните мерки и активности:

- преиспитување на потребата од рекламирање и маркетинг услуги, а во услови кога е неопходно да се утврдат индикатори за мерење на ефектите преку извршена анализа по завршување на активностите и
- склучувањето на анекс договори да се врши исклучиво во услови што договорниот орган не може да ги предвиди услугите.

3.2.6. Кај набавката за нивелирање на парцели во ТИРЗ Штип⁷⁰ за докажување на економски најповолна понуда како услов за докажување на квалитет како елемент 1 поставен е - најкраток рок на реализација на инвестицијата. Утврдивме дека реализацијата на договорот не соодветствува со понуденото. Имено, и покрај тоа што избраниот економски оператор понудил најкраток рок од 60 дена, реалната изведба се одвивала со дополнителни 112 дена продолжување, по одобрување од ДТИРЗ и надзорот, односно вкупно 172 дена. Ваквите продолжувања генерално се должеле на неповолни временски услови, но и непредвидени работи кои се покажале при изведбата на работите. Ова значително отстапување укажува дека критериумот „најкраток рок“ не бил ефективен индикатор за квалитетот на понудата, односно дека не овозможил избор на понуда што реално ќе ги

⁶⁸ од кои тројца во редовен работен однос и тројца ангажирани на определено време.

⁶⁹ „Иднината почнува дома“

⁷⁰ ОП 10042/2023

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Овластен државен ревизор 22

исполни условите на договорот. Вториот елемент за докажување на квалитетот е - понудената опрема да е со високи еколошки стандарди. Ценејќи ги еколошките аспекти кои сакале да се постигнат со набавката, упатуваме дека високите критериуми можат значајно да ја ограничат конкуренцијата и учеството на повеќе економски оператори во постапката. Вредноста на основниот договор за изведуваче на работите изнесува 350.906 илјади денари со ДДВ, а со склучување на анекс договори вредноста е зголемена на вкупно 413.185 илјади денари, односно за 17,75%. Зголемувањето на вредноста на договорот преку анекс-договори укажува на слабости во планирањето и проценката на вредноста на набавката, што не е во согласност со член 39 од ЗЈН. Договорот е реализиран во целост, од кој во 2024 година исплатени се средства во вкупен износ од 88.586 илјади денари⁷¹. Наведените состојби создаваат ризик од преземање на обврски за кои не биле планирани финансиски средства и влијаат на конкуренцијата, бидејќи понудувачот кој понудил подолг рок и повисоки цени не е избран како најповолен во корист на понуда која изгледа поповолна, но се покажала како неостварлива.

Препорака

Органите на раководење и управување да преземат мерки и активности:

- критериумите за избор на економски оператор во постапките да бидат реално поставени, остварливи и да не придонесуваат кон ограничување на конкуренцијата;
- да се подобри планирањето на проценетата вредност на набавката, преку вклучување на сите реални трошоци и можни ризици при подготовка на тендерската документација.

4. Нагласување на прашања

- 4.1. Ревизијата има обврска да истакне дека во стратешките приоритети на Владата утврдени во Годишната програма на Владата за 2024 година не се предвидени активности за привлекување на странски инвестиции, а не е донесена ниту Стратегија за привлекување на странски инвестиции како што е уредено со член 8 точка 5 од Законот за Владата. Наведената состојба не овозможува државните органи кои имаат утврдени надлежности во областа на привлекување на странски инвестиции, меѓу кои и ДТИРЗ, соодветно да ги утврдат приоритетите, целите, политиките за привлекување на странски инвестиции и активности за инвестирање во ТИРЗ и да ги поддржат даночните и царинските економски реформи и нивните ефекти во земјата, како и да ги определат ресурсите потребни за нивна реализација. Укажуваме на потребата и неопходноста од донесување

⁷¹ Даночната обврска се пренесува кон ДТИРЗ согласно член 32-а, став 1 од Законот за ДДВ.

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

на Стратегија за привлекување на странски инвестиции од страна на Владата.

- 4.2. На територијата на државата Владата има основано 16 ТИРЗ⁷² и три ИЗ⁷³ со кои управува и е надлежна ДТИРЗ и отпочната е постапка за формирање на нови ТИРЗ на територијата на Општина Куманово и Општина Липково. Според податоците од надлежни организациони единици, ТИРЗ и ИЗ се основани на земјиште во сопственост на државата со вкупна површина од 908 ха(хектар), од кои 463 ха се корисна површина⁷⁴ (парцели за издавање на корисниците), а под долгорочен закуп се издадени 176ха или 38% од вкупната корисна површина. Притоа, 287ха од вкупната корисна површина не се функционално искористени, односно не се дадени под закуп. Утврдивме дека седум⁷⁵ од вкупно 16-те зони, на вкупна површина од 203,5 ха⁷⁶, и една ИЗ⁷⁷ на површина од 3,2 ха не се ставени во функција, односно просторот на истите не е издаден на корисници. Во периодот од 2009 до 2023 година во зоните кои не се ставени во функција (не се оперативни) реализирани се инвестиции во вкупен износ од 143.408 илјади денари (приближно 2,3 милиони евра) или 3,4% од вкупниот износ на материјални средства во подготовка и тоа по основ на изградба на основната внатрешна инфраструктура⁷⁸, проектна документација и експропријацијата на земјиштето. Најмногу инвестициски вложувања се извршени во ТИРЗ Делчево, Винаца и Берово. Основањето на зоните е со цел да се овозможи рамномерен регионален развој и опфатеност на државата со зони, но во отсуство на Стратегија за привлекување на странски инвестиции и не покажан интерес од потенцијални инвеститори овие зони не се оперативни.

Графикон број 1 – Вредност на инвестиции во ТИРЗ кои не се оперативни
во (000) денари

⁷² ТИРЗ: Скопје 1, Скопје 2, Штип, Тетово, Струга, Струмица, Кичево, Ранковце, Винаца, Берово, Делчево, Прилеп, Гевгелија, Радовиш, Скопје 3 и Кичево-Опфат 2.

⁷³ ИЗ Косел, ИЗ Кратово, дел од ИЗ Жабени Битола.

⁷⁴ Корисната површина се однесува за ТИРЗ и ИЗ кои што се оперативни.

⁷⁵ ТИРЗ Берово, Винаца, Гевгелија, Делчево, Радовиш, Ранковце, Скопје 3.

⁷⁶ Скопје 3, Берово, Винаца, Гевгелија, Делчево, Радовиш, Ранковце.

⁷⁷ ИЗ Битола - дел од ИЗ Жабени.

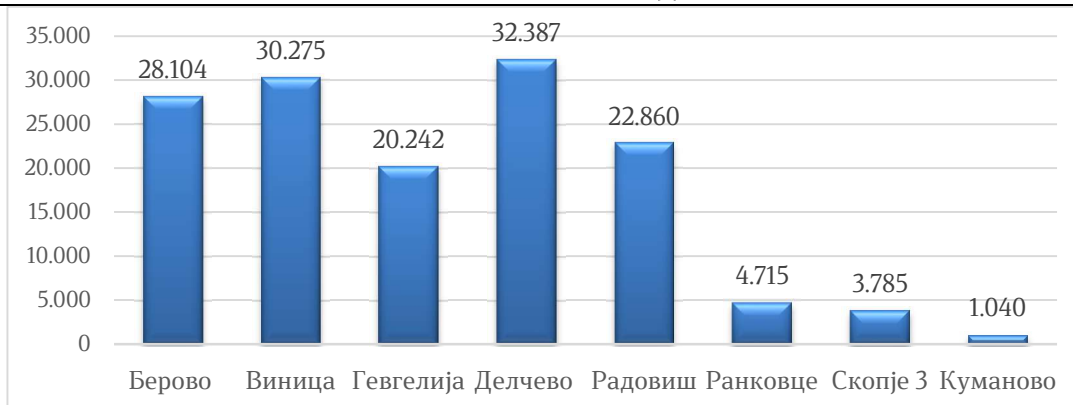
⁷⁸ нефункционален дел од главните сообраќајници, водовод, атмосферска и фекална канализација.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 24

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Вложувањата во зони кои не се во функција влијаат на начелата на економичност, ефикасност и ефективност на трошењето на буџетските средства предвидени со Законот за буџетите.

Слика број 6 – ТИРЗ Радовиш (сликано со дрон)

Од приложената слика може да се забележи дека и покрај извршените инвестиции сепак просторот на зоните не е ограден, а воедно нема ниту информативни табели за информирање на потенцијални корисници, поради ризикот оградите да бидат оштетени, но и да не се создаваат дополнителни трошоци за зони кои не се функционални. Согласно добиените информации од надлежни лица градежните активности во зоните би продолжиле во моментот кога за нив ќе има заинтересиран инвеститор, со кој би се склучил договор.

Напоменуваме за неопходно, органите на управување и раководење на ДТИРЗ да преземат мерки и активности за утврдување на стратешки пристап за активирање на зоните кои не се ставени во функција, со цел максимално искористување на досегашните јавни инвестиции и поддршка на регионалниот развој.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Овластен државен ревизор 25

4.3. По основ на обврски по задржан депозит во сметководствената евиденција на ДТИРЗ евидентирани се 39.655 илјади денари кои потекнуваат од минати години по склучени договори за изведување на градежни работи во зоните. Учеството на обврските по задржан депозит во однос на вкупните обврски во 2024 година изнесува 57%. Со договорите е предвидено задржување на средства од 5% за депозит во гарантен период (за отстранување на недостатоци во гарантен период).

Од извршениот увид во документацијата и анализа на одредбите од склучените договори, утврдивме дека задршките генерално можат да се поделат во две категории и тоа:

- задршки кои произлегуваат од договори за градба, каде е предвидено враќање на средствата за гаранција по доставување на Конечна ситуација, која се издава по технички прием и добиено Решение за употреба од МТ. Имајќи во предвид дека инфраструктурата се гради во фази (врска точка 5.1. од извештајот), согласно издадените одобренија за градење, техничкиот преглед може да се направи на конечно изградена инфраструктура како функционална целина. Поради наведеното ДТИРЗ не го враќа задржаниот депозит на изведувачите, а објектите сеуште се водат како материјални средства во подготовка. За наведената состојба ДТИРЗ во 2021 година има доставено Информација до Влада, во рамките на која склучените договори се поделени во четири групи⁷⁹. По усвојување на информацијата⁸⁰ на Влада, дадени се насоки да се склучат Анекси кон договорите за изградба со цел обврските во идниот период да бидат исплатени, но по спроведена анализа на договорите од страна на ДТИРЗ не е пристапено кон склучување на анекси;
- задршки по договори кај кои гарантниот период изнесува 36 месеци сметано од датумот на записникот во кој надзорниот орган констатира дека градежниот објект нема недостатоци. Согласно одредбите од склучените договори, задржаните средства на изведувачот ќе му бидат вратени откако ќе обезбеди и достави до нарачувачот банкарска гаранција за отстранување на недостатоците во гарантниот рок на вкупната вредност на задржаните средства. Утврдивме дека записници од надзорот по овие договори во кој констатира дека градежниот објект нема недостатоци се изготвени, додека пак според добиените образложенија од надлежни лица банкарските гаранции во гарантниот

⁷⁹ I група - договори за кои изградените објекти се запишани во АКН преку постапка водена преку Државно правобранителство, II група - изградените објекти согласно склучените договори претставуваат нефункционална целина (ТИРЗ Берово, Винаца, Делчево и Радовиш), III група - договори за објекти со добиено одобрение за градење на нефункционална целина, IV група - останати договори каде што работата на терен е завршена, но согласно договорната документација нема начин за исплата на задржаните средства на име депозит за во гарантен период.

⁸⁰ Нацрт записник од сто дваесет и деветтата седница на Владата на Република Северна Македонија, од 21 декември 2021 година.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 26

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

рок од страна изведувачите своевременно не биле доставени. Притоа, гарантниот рок кај повеќето договори веќе е истечен.

По наведените договори кај кои има задршки на депозити, поднесување на конечна ситуација и финансиско затворање генерално не може да се направи бидејќи во одредбите од договорите е наведено дека за истото потребно е добивање на одобрение за употреба врз основа на технички преглед на објектите од МТ.

Овие состојби предизвикале наталожени обврски по овој основ и реален ризик од покренување на судски постапки од страна на изведувачите каде покрај трошоци по основен долг би се исплатиле и трошоци за камата и судски трошоци. По овој основ во минатиот период ДТИРЗ во својство на тужена странка за враќање на депозитот, од буџетот на ДТИРЗ во 2022 година исплатени се вкупно 19.114 илјади денари (за главен долг и судски трошоци)⁸¹. По Решение на Врховниот суд од 2023 година предметот е вратен на првостепениот суд на повторно судење.

Наведените состојби се констатирани и со Конечниот извештај од извршената ревизија на усогласеност на тема „Развојот и работењето на ТИРЗ“ согласно Годишната програма за 2022 година на Државниот завод за ревизија, но сепак не се надминати.

Со оглед дека целокупната документација по договорите потекнува од минати години, сметаме за потребно истата да се ажурира, да се преиспита законскиот основ на задржаните депозити и можноста за нивен отпис поради застареност согласно Законот за облигациони односи. Воедно, истакнуваме за потреба од континуирано информирање на Владата за статусот на објектите и штетите врз Буџетот во случај на поведување на судски постапки од страна на економските оператори за задржаните депозити.

- 4.4. Во деловните книги на ДТИРЗ на позицијата Дадени депозити евидентирана е исплата на депозит во износ од 7.181 илјади денари на АДИССДП, за закуп на деловен простор. Исплатениот депозит е по Договор за закуп на деловен простор⁸² склучен во јануари 2024 година за површина од 2.066 m² локациски сместен во Национална арена „Тодор Проески“ Скопје, (источна трибина на градски стадион). Висината на месечната закупнина изнесува 1.257 илјади денари⁸³, односно околу 20 илјади евра без пресметан ДДВ, како и надомест за заеднички трошоци за деловните простории⁸⁴. Договорот е склучен на определено време од 5 години по записничко

⁸¹ Извод бр.30 од 13.04.2022 година.

⁸² Договор бр.03-201/1 од 24.01.2024

⁸³ Закупот е реализиран во постапка на електронско јавно наддавање по Објава бр.04/2023 година, на која постапка согласност дал УО на ДТИРЗ.

⁸⁴ За потрошена електрична енергија, за изнесување на смет и одржување на заедничките инсталации и опрема.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 27

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

примопредавање на објектот со можност за продолжување по барање на закупецот, додека пак депозитот е исплатен во висина од 3 месечни закупнини како средство за обезбедување согласно член 4 од договорот.

За примопредавање на деловниот простор составен е Записник⁸⁵ со констатирана состојба на затекнатата опрема и утврдени забелешки и недостатоци во просторот⁸⁶. Записникот е потпишан од страна на едно вработено лице во ДТИРЗ иако за истото се овластени три лица согласно Одлука за давање на овластување за записничко примопредавање донесена од одговорното лице на ДТИРЗ⁸⁷. Поради наведеното новото раководно лице на ДТИРЗ го враќа записникот со допис од 12.07.2024 година, со образложение дека истиот не е полноважен бидејќи лицето кое го потпишало записникот не е овластено за самостојно потпишување, а деловниот простор не ги исполнува минимално техничките услови за непречено и квалитетно извршување на административно канцелариската дејност. Врз основа на извршениот увид во документацијата и кореспонденција помеѓу институциите утврдивме дека во повеќе наврати се истакнуваат констатираните недостатоци и ДТИРЗ бара од АДИССДП отстранување на истите, а притоа во објавата и член 6 од договорот за закуп е наведено дека просторот се издава во видена состојба. Во април 2024 година до одговорното лице и УО на ДТИРЗ доставена е изјава за загриженост од вработени лица со барање за дополнително испитување на условите во работната средина на новите простории⁸⁸ и истакнување дека истите се против напуштање на постојните работни простории кои се функционални и безбедни за користење.

На ревизијата не и беше презентирана анализа за трошоци и придобивки, односно за потребата и оправданоста за изнајмување на деловниот простор, особено ако се има во предвид дека деловните простории во кои тековно е сместена ДТИРЗ се доделени со Одлука за трајно користење на недвижна ствар без надомест⁸⁹, што воедно се наведува и во изјавата од вработените. Ваквата состојба има влијание врз целисходноста и ефикасноста на трошењето на буџетските средства.

⁸⁵ Составен на ден 19.03.2024 година, архивски заведен во АД под број 11-3237/1 од 03.07.2024 година, со архивиран допис во ДТИРЗ под број 03-201/4 од 10.07.2024 година.

⁸⁶ На повеќе позиции е оштетен спуштениот плафон, системот за греење и ладење не е оперативен, недостигаат и инструменти за подесување на фенкојлерите, потребно е молерисување, протекување на плафонот на повеќе позиции, нема посебно контролно мерило за електрична енергија, хидрантската мрежа не е оперативна.

⁸⁷ Одлука број 03-389/25 од 07.03.2024 година.

⁸⁸ Бр.03-666/1 од 16.04.2024 година.

⁸⁹ Одлука за престанок и давање на трајно користење на недвижна ствар на ДТИРЗ, Службен весник на Република Македонија бр.64/2010.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 28

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

За утврдување на фактичката состојба во јули 2024 година извршено е вештачење од вешто лице и проценител⁹⁰ со кое е констатирано дека во имотен лист не е прибележано (ознака В) дека се однесува за подтрибински простор со површина од 2066 m², односно е евидентиран со намена на простор Б6-1 (стадиони⁹¹), ДП (деловна просторија) на приземје што укажува дека изнајмениот простор не одговара на намената и потребите на ДТИРЗ.

И покрај констатираните слабости и неприфаќање на записничкото примопредавање на деловните простории, АДИССДП доставува фактури за закуп и ја задолжува ДТИРЗ за закупнина за месеците јули – октомври 2024 во месечен износ од 1.388 илјади денари со ДДВ. Фактурите не се прифатени од ДТИРЗ, односно истите се вратени. На 30.12.2024 година, по претходно доставена Информација до Владата за потребата од раскинување на договорот за закуп поради материјални недостатоци⁹² поткрепена со вештиот наод и мислење и задолжение од Влада, склучена е Спогодба за раскинување на договорот за закуп на деловен простор⁹³. Повратот на депонираните парични средства во износ од 7.181 илјади денари спогодбено е договорено закуподавецот да ги врати на 6 еднакви месечни рати во буџетот на државата започнувајќи со исплата на прва рата во месец декември 2024 година. До периодот на известување од извршената ревизија исплатениот депозит не е вратен согласно утврдената динамика во спогодбата што е потврдено со Известување од МФ⁹⁴ дека во буџетот нема евидентирани уплати по спогодбата.

И покрај спогодбено прифатеното раскинување на договорот, во кој не е предвидено надоместување на никакви обврски од страна на ДТИРЗ, на 13.02.2025 година АДИССДП доставува опомена пред извршување за долг во износ од 10.287 илјади денари по основ на неплатена закупнина за деловен простор. Во одговор на ова, ДТИРЗ на 28.05.2025 година поднесува тужба до Основниот граѓански суд во Скопје, против АДИССДП, по основ на утврдување на непостоење право за плаќање на неплатени закупнини.

Дополнително, ревизијата истакнува дека во јули 2024 година, до ДТИРЗ е доставена фактура од 852 илјади денари за тековно одржување, односно извршени хаус-мајсторски услуги⁹⁵ во просториите за кои е склучен договорот за закуп. Утврдивме, дека овие услуги се извршени од страна на економски оператор со кој ДТИРЗ има склучено договор за тековно одржување на просториите на ДТИРЗ и зоните⁹⁶, но со истиот не е опфатена

⁹⁰ Наод и мислење на вешто лице бр.24/24 архивски заведен под бр.03-931/2 од 20.08.2024 година

⁹¹ согласно Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање.

⁹² Информација до Генерален секретар на Влада, заведена со архивски број 03-1232/1 од 27.09.2024.

⁹³ Спогодба број 03-201/24 од 30.12.2024 година.

⁹⁴ Известување бр.05-1237/2 од 13.08.2025 година.

⁹⁵ набавка и монтажа на ламинантни подови, ПВЦ лајсна, подлога за ламинатни подови и гипс картонска плоча.

⁹⁶ Договор за јавна набавка бр.05-650/2 од 28.05.2024 година.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 29

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

локацијата за која се однесува договорот за закуп. Во август 2024 година, ДТИРЗ ја враќа фактурата со образложение дека услугите не се побарани писмено или електронски, како што предвидува договорот, ниту пак се извршени на локација наведена во договорот склучен со изведувачот на овие услуги. Во јули 2025, по барање на изведувачот, донесено е решение за нотарски платен налог со кое ДТИРЗ се задолжува да го плати износот на фактурата со камата и трошоци, по кое ДТИРЗ поднесува приговор.

Сметаме дека е важно да нагласиме дека за тековната судска постапка, која се уште е во тек пред надлежните судови, до денот на ревизијата конечниот исход не е познат. Исто така, постои неизвесност и во однос на раздолжувањето на депозитот, што влијае врз состојбите искажани во финансиските извештаи на ДТИРЗ.

- 4.5. ДТИРЗ, заклучно со 31.12.2024 година во постапка пред надлежните судови се јавува во својство на тужител или тужена странка во вкупно 20 судски предмети со вкупен долг во вредност од 348.710 илјади денари, од кои во својство на тужител во вредност од 266.129 илјади денари и во својство на тужена страна во вредност од 82.581 илјади денари кои се во тек во различни судски инстанции⁹⁷.

Судските спорови се јавуваат по основ за надомест на штета поради неосновано раскинување на договор, надоместок на штета, поврат на наплатени средства, надомест за експроприран имот, исплата на договорна казна, работен спор по основ на исплата на разлика од плата, придонеси и надоместоци од работникот.

Во текот на 2024 година евидентирани се расходи во износ од 1.430 илјади денари по основ на плаќање по судски решенија односно пресуди и исплата по извршни исправи со вклучена камата и трошоци.

Бидејќи станува збор за судски постапки што се водат пред надлежните судови и до денот на известување на ревизијата, конечниот исход од истите не е познат, постои неизвесност за финансиските импликации на ДТИРЗ во иднина.

- 4.6. На позицијата Побарувања од вработени, евидентирани се средства дадени како аванси на вработени за покривање на трошоци поврзани со службени патувања (сместување, превоз, туристички такси, дневници).

На оваа позиција е пренесено почетно салдо во износ од околу 569 илјади денари, кое се провлекува неколку години наназад. Истото се однесува на нераздолжен аванс по основ на службени патувања на поранешна вработена, која не била уредно раздолжена при напуштањето на институцијата. Во текот на ревизијата, од страна на одговорните лица во

⁹⁷ пред првостепениот суд – Основен суд, второстепениот суд – Апелационен суд и третиот степен – Врховен суд.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 30

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ДТИРЗ е посочено дека предметното побарување е дел од активна судска постапка за наплата, поведена од Основното јавно обвинителство, кон која постапка се приклучила и ДТИРЗ уште во 2017 година. Постапката во име на ДТИРЗ ја следи ангажиран адвокат, но до моментот на спроведување на ревизијата сè уште нема судска разрешница, со оглед на тоа што процесот се пролонгира од различни причини. Ваквата состојба создава ризик од ненаплатливост и застарување на побарувањето за што е потребно редовно следење на текот на судската постапка за наплата на побарувањето, редовна комуникација со правниот застапник и преземање на сите можни активности во рамки на надлежностите за наплата на побарувањето.

- 4.7. Во рамките на ново изградените административни објекти во ТИРЗ Прилеп, Струга, Штип и Кичево⁹⁸ согласно проектната документација предвидена и изградена е амбулантата⁹⁹. Просторот предвиден за амбулантата во секој од наведените административни објекти е на приземје со засебен влез и се состои од чекалница, дел за прегледи и тоалет. Намената на просторот за амбулантата според добиените одговори од вработени лица во ДТИРЗ и зоните би била за пружање на примарни здравствени услуги на вработените во компаниите во зоните. Воедно, во административниот објект во ТИРЗ Штип предвиден е дел и за ресторан¹⁰⁰.

Во 2021 година од страна на ДТИРЗ спроведена е анкета на компаниите во зоните со која примарно осознаени се потребите на компаниите за заинтересираност за користење на примарни здравствени услуги кои би биле обезбедени во рамките на зоните, на која најголем дел од компаниите се изјасниле дека немаат спроведено анализа колку вработени би ги користеле овие услуги. При донесување на одлуките за изградба на административните објекти со придружни простории за амбуланти не е спроведена подетална анализа за начинот на функционирање (склучување на договор со јавна или изнајмување на просторот на приватна здравствена установа), стопанисување, можностите за изнајмување на просториите за амбуланти, како и нивната самоодржливост на долг рок, согласно принципите на економичност, ефикасност и ефективност на користењето на буџетските средства од Законот за буџетите. Поради наведеното, постои

⁹⁸ Изградбата на објектите во ТИРЗ Прилеп започнала да се реализира во септември 2022, во ТИРЗ Струга во октомври 2022, во ТИРЗ Штип во март 2023 и во ТИРЗ Кичево во април 2024 година.

⁹⁹ Основен проект-архитектура во: ТИРЗ Штип со тех.бр. ПРР 001-01-22 од 01.2022 година, ТИРЗ Прилеп со тех.бр.ПРР 024-04-21 од 05.2021 година, ТИРЗ Струга со тех.број ПРР 026-04-21 од 05.2021 година и ТИРЗ Кичево со тех.број ПРР 025-04-21 од 05.2021 година. Површината на амбулантата во ТИРЗ Штип се протега на 60 m², додека во останатите ТИРЗ на 43,62 m² поединечно.

¹⁰⁰ Делот за ресторан како специфична програма е поделен на технички дел и простор за јадење. Техничкиот дел има сопствен пристап од задната страна на зградата, истиот е составен од магацин за храна, гардероби и санитарии за вработените и кујна за приготвување на храната. Делот за јадење е со максимален капацитет од 48 места, што го става ресторанот во категорија на мали ресторани.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 31

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

неизвесност во начинот на функционирање и употреба на објектите како и искористеноста на просторот за предвидената намена. Дополнително, напоменуваме дека ДТИРЗ ги има покриено трошоците за опремување на амбулантските простории преку набавка на канцелариска опрема во ТИРЗ Прилеп и Струга.

Истакнуваме за потребно органите за управување и раководење со ДТИРЗ да преземат активности за утврдување на начинот на функционирање и употреба на делот од објектите во зоните предвидени за амбуланта во насока на функционалност и искористеност на просторот.

- 4.8. За регулирање на меѓусебните права и обврски за собирање, транспортирање и депонирање на отпад од ТИРЗ Струмица во декември 2022 година склучен е договор¹⁰¹ на неопределено време помеѓу ДТИРЗ и ЈКП „Комуналец“ Струмица. Согласно договорот предвидено е отпадот да се презема од објектот и дворното место на корисникот со вкупна површина од 209.442 m² два пати во текот на неделата. Висината на месечниот надоместок предвидено е да се пресметува согласно редовните цени утврдени со одлука на УО на ЈКП, по претходно добиена согласност од Советот на Општина Струмица.

Согласно член 121 од Законот за управување на отпад цената за собирање и транспортирање на комунален отпад се определува врз основа на количеството¹⁰² и видот на отпадот, а се одобрува од советот на општината. Цената за извршената услуга треба да се определи согласно Методологијата за пресметување на цената за собирање, транспортирање и отстранување на отпад¹⁰³.

УО на ЈКП во 2014 година има донесено Одлука за утврдување на цените на услугите за собирање, транспортирање и депонирање на комунален отпад на подрачјето на Општина Струмица¹⁰⁴, со согласност од Советот на општината¹⁰⁵.

Надоместокот за извршената услуга во месечните фактури кон ДТИРЗ се пресметува врз основа на вкупната површина утврдена во договорот по цена за m² утврдена во член 3 од донесената одлука¹⁰⁶, со што месечниот износ на фактурата изнесува 418 илјади денари. Имајќи го во предвид износот на месечните фактури, ДТИРЗ ги нема платено фактурите за период август – ноември 2023 година, поради што по барање на ЈКП издадено е Решение за

¹⁰¹ Број 03-1607/1 од 13.12.2022 година.

¹⁰² Која може да се утврдува според единица како денар/m², денар/m³ и денар/килограм.

¹⁰³ Број 07-151/5 од 20.02.2013 година, „Службен весник на Република Македонија“ број 30/2013 година.

¹⁰⁴ Број 02-5590/8 од 19.06.2014 година.

¹⁰⁵ Одлука на Советот на Општина Струмица бр.08-4740/2 од 15.07.2014 година. Со одлуката надоместокот е утврден за повеќе категории корисници правни и физички лица. Цената на услугата е утврдена во различна единица мерка (денар/m², денар/m³, денари /домаќинство и др.

¹⁰⁶ 1,9 денари/m²

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 32

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

нотарски платен налог, по кое во јуни 2024 година наплатени се средства во износ од 1.949 илјади денари.

Фактурите за периодот од февруари - јули 2024 година не се евидентирани во сметководствената евиденција на ДТИРЗ и се вратени на ЈКП, со образложение дека несоодветно е пресметан износот за преземање на комунален отпад (бидејќи не се пресметува по контејнер)¹⁰⁷. Исто така, се бара и раскинување на постоечкиот договор и склучување на нов договор со кој ќе се уреди надоместокот за извршената услуга да се пресметува согласно член 3 од одлуката, односно по волумен на отпад утврден во денари/м³. За вратените фактури по предлог на ЈКП издадено е решение за нотарски платен налог, за што ДТИРЗ во октомври 2024 година поднесува приговор до Основен граѓански суд Скопје. Во јануари 2025 година до Основен граѓански суд Скопје поднесена е тужба против ЈКП за утврдување на раскинување на договорот поради непостоење на побарување со приложен вешт наод од вешто лице. Поради неплатена судска такса за тужба донесено е судско решение дека тужбата се смета за повлечена, против кое ДТИРЗ поднесува жалба до Апелациониот Суд во Скопје.

Поради неизвесноста на исходот од започнатата судска постапка укажуваме на потребата органите за раководење и управување во соработка со ЈКП да ја преиспитаат можноста за спогодбено раскинување на договорот и склучување на нов договор согласно кој пресметувањето на надоместокот за извршената услуги ќе се врши според волумен на отпад.

Ревизијата истакнува дека во 2021 година донесен е нов Закон за управување со отпад¹⁰⁸ со кој е предвидено донесување на Правилник за утврдување на тарифа на услуга за управување со комунален отпад од страна на Регулаторна комисија за енергетика, водни услуги и услуги за управување со комунален отпад врз основа на што ќе се утврди тарифата на услугата за управување со комунален отпад од што зависи и висината на цената на услугата за управување со отпад, но до периодот на известување на ревизијата се уште не е донесен.

- 4.9. Имаме обврска да истакнеме дека во сметководствената евиденција на земјиштето, за кое корисник е ДТИРЗ, кај дел од зоните постојат разлики во површините евидентирани во имотен лист со тие во Одлуките за основање на зоните донесени од страна на Владата. По однос на ова ДТИРЗ во февруари 2025 година има испратено Барање за усогласување и коригирање на површините во имотни листови¹⁰⁹ до АКН. Од писмената кореспонденција помеѓу ДТИРЗ и АКН утврдивме дека во рамките на зоните спроведени се

¹⁰⁷ Известување за поврат на фактури поради утврдени неправилности бр.05-1052/1 од 15.08.2024 година.

¹⁰⁸ „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 216/21 и бр.3/25

¹⁰⁹ Барање број 08-343/1 од 05.02.2025 година.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 33

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

повеќе промени, односно формирани се градежни парцели, при што мал дел од новоформираниите парцели се издвоени во нови имотни листови. Имено, со склучување на договорите за закуп помеѓу Владата – ДТИРЗ и закупецот и спроведување на истиот во АКН се формирани нови катастарски парцели за корисниците и се спроведени во нови имотни листови и во нив не е спроведена прибелешка согласно Одлуките за основање на зони. Поради наведеното ДТИРЗ бара¹¹⁰ од АКН сите новоформирани КП кои согласно евиденцијата се одвоени во нови имотни листови каде носител е државата да се спојат во основните имотни листови согласно одлуките за основање на зоните донесени од страна на Владата. Напоменуваме дека е потребно надлежните лица во ДТИРЗ во соработка со АКН да продолжат со активностите за обезбедување на усогласеност и коригирање на површините во имотни листови.

5. Останати прашања

- 5.1. Во деловните книги на ДТИРЗ на позицијата материјални средства во подготовка евидентирани се 4.243.216 илјади денари или приближно 69 милиони евра. Согласно Законот за ТИРЗ, ДТИРЗ има надлежност за изградба на инфраструктурни и други објекти во зоните. Изградбата во зоните се одвива во фази во согласност со обезбедените средства и потребите на корисниците, при што издадените одобренија за градење во минатото биле обезбедени за цела зона, поради што ДТИРЗ може да добие одобрение за употреба од МТ откако ќе биде изградена целата зона. Дел од изградените инфраструктурни објекти (главните сообраќајници, водовод, атмосферска и фекална канализација) претставуваат нефункционална целина, согласно Законот за градење, додека за други објекти, иако претставуваат функционална целина, не може да се спроведе постапка за добивање на одобрение за употреба бидејќи се чека доизградба на останатата инфраструктура за која претходно е издадено одобрението за градење. Воедно, за одредени објекти во зоните се водат постапки за легализација¹¹¹, односно решавање правен статус преку Државно правобранителство, или МТ, имотно правни односи, како и комплетирање потребната документација за добивање на одобрение за употреба. Поради наведеното, за најголемиот дел изградената инфраструктура во зоните не може да се направи технички прием и да се добие одобрение за употреба од МТ. Оваа состојба предизвикала голем број од реализираните инвестициски проекти во зоните, во периодот 2007 до 2024 година, во деловните книги на ДТИРЗ, да имаат статус на материјални средства во подготовка иако истите се употребуваат. Вредноста на

¹¹⁰ Барање за спојување на површини во имотни листови и прибележување на одлуки за основање на зони бр.08-343/3 од 21.05.2025 година.

¹¹¹ Дел од објектите во минатото биле отпочнати/изградени без одобрение за градење.

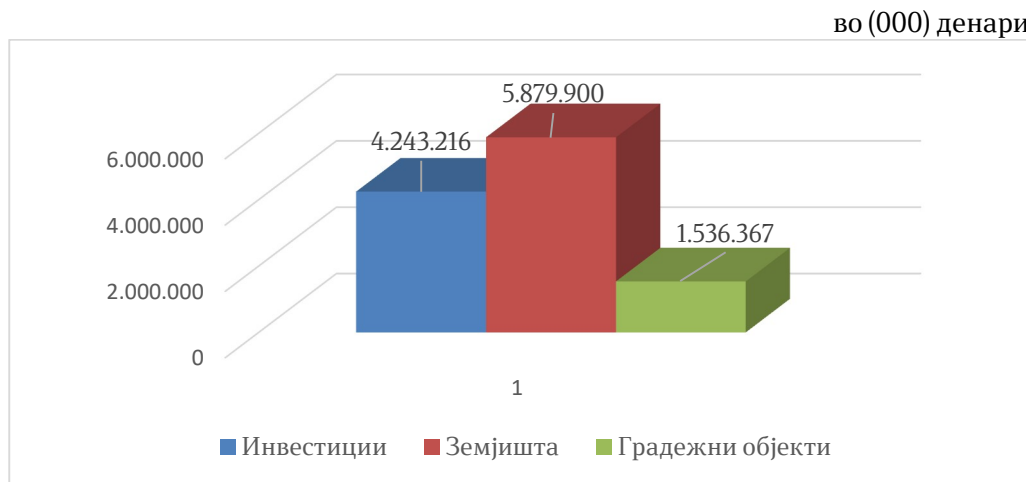
Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 34

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

материјалните средства во подготовка учествува со 57% од вкупните вложувања на ДТИРЗ во зоните.

Графикон број 3 - Однос меѓу извршените инвестиции во тек во ТИРЗ и ИЗ, земјишта и градежни објекти (сегашна вредност) со состојба на 31.12.2024 година.

За надминување на состојбите и изнаоѓање на законско решение за обезбедување на одобрение за употреба за објектите кои се парцијални градби, од надлежните лица во ДТИРЗ бевме информирани дека биле одржани повеќе средби со надлежни лица во МТ, а воедно во февруари 2025 година биле доставени сублимирани забелешки на Законот за градење. До денот на ревизија не се обезбедени соодветни законски решенија за технички прием и издавање на одобрение за употреба за изградените инфраструктурни објекти во ДТИРЗ.

Наведените состојби се констатирани и со Конечниот извештај од извршената ревизија на усогласеност на тема „Развојот и работењето на ТИРЗ“ согласно Годишната програма за 2022 година на Државниот завод за ревизија, но сепак не се надминати.

Истакнуваме за неопходно органите на раководење и управување на ДТИРЗ да продолжат со активностите за обезбедување услови и законски можности за добивање на одобрение за употреба на изградените објекти преку активна соработка со МТ и воспоставување на реална и објективна евиденција, но и подобро планирање и управување со инфраструктурните проекти во иднина.

- 5.2. Државна помош претставува секоја помош со која се создаваат поволности за определени претпријатија, производство на одредени стоки или давање на одредени услуги и се доделува како шема за помош и/или индивидуална помош.

Согласно законот за ТИРЗ, државната помош на корисниците на зоните се доделува во облик на регионална помош за почетно инвестирање во

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 35

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

материјални и нематеријални средства, со максимален интензитет најмногу до 50% од оправданите инвестициски трошоци. Државната помош се доделува по доставено писмо за намери, регистрација на субјектот и деловен план до ДТИРЗ, Агенцијата за привлекување на странски инвестиции и промоција на извозот или министрите без ресор задолжени за странски инвестиции. Во име на Владата, давателите на државна помош, склучуваат договор во кој е определена државната помош која се доделува на корисникот на зоната, за кои Владата дава претходна согласност.

Шема на помош, покрај со Законот за ТИРЗ се доделува и согласно Законот за финансиска поддршка на инвестициите¹¹² со кој се уредуваат видовите, висината, условите, начинот и постапката за доделување на финансиска поддршка на инвестициите на деловните субјекти кои ќе инвестираат во државата.

Со Законот за контрола на државната помош¹¹³ донесен во ноември 2010 година се уредуваат облиците, начинот на известување и надзор на државната помош. Условите и постапките за доделување на државна помош¹¹⁴ се уредени со донесените уредби од Владата.

Инвеститорите во зоните може да аплицираат за повеќе видови државна помош и финансиска поддршка, како и да ја комбинираат помошта добиена врз основа на шема на помош или индивидуална помош, се додека вкупниот износ не надминува 50% од висината на оправданите инвестициски трошоци.

Со законската и подзаконската регулатива согласно кои се доделува индивидуалната помош на корисниците на ТИРЗ не се утврдени транспарентни и јасни критериуми за висината на доделување на државната помош, со вклучени индикатори за мерење на ефектите од нејзиното доделување. Имено државната помош се доделува со преговарање помеѓу овластените лица во ДТИРЗ и корисникот со склучување на поединечен договор со секој корисник врз основа на решение од Комисијата за заштита на конкуренцијата.

Доделувањето и исплатата на државната помош во ДТИРЗ се врши во Секторот за анализа, преговори и следење на договори за државна помош врз основа на донесени интерни акти и врз основа на ревизорски извештај од надворешна ревизорска куќа. Начинот на доделување на државна помош е опишан со Процедурата за анализа, преговори и следење на договори за државна помош¹¹⁵ од 2022 година, а врз основа на методологијата за доделување на државната помош¹¹⁶ се врши оценка на потенцијалниот

¹¹² Службен весник на Република Македонија број 83/18, 98/19, 124/19 и 178/21

¹¹³ Службен весник на Република Македонија број 145/2010

¹¹⁴ Регионална, хоризонтална и помош од мало значење.

¹¹⁵ Број 01-481/10 од 21.03.2022 година и измена и дополнување на процедурата бр.01-158/7 од 17.01.2024.

¹¹⁶ Прирачник за примена на Методологија за оцена на потенцијален корисник на помош.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 36

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

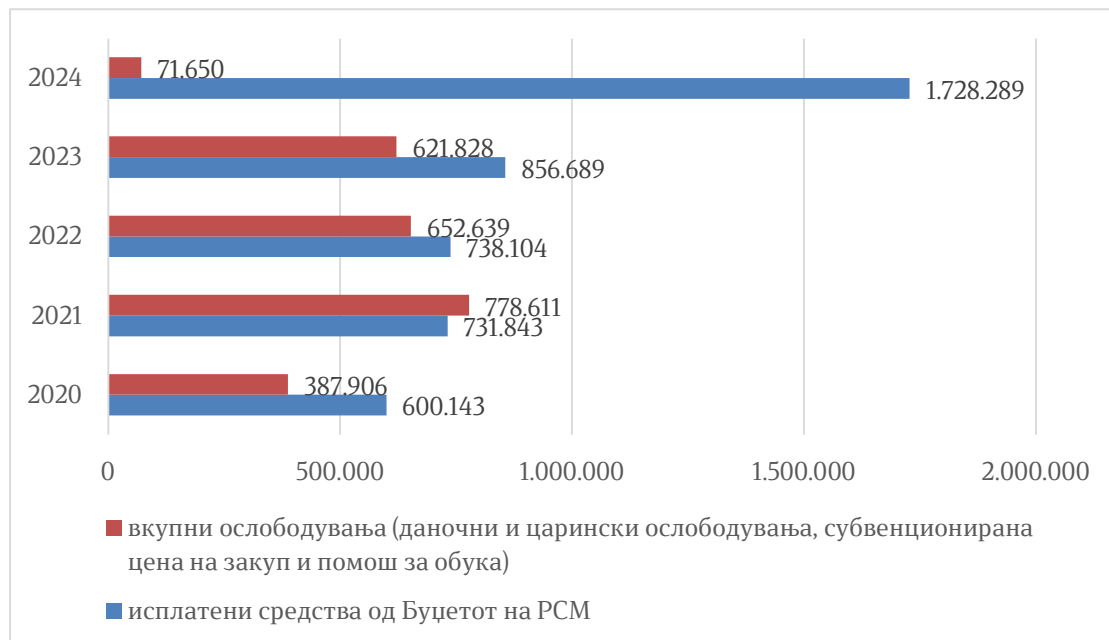
ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

корисник врз основа на податоците од доставениот деловен план од страна на барателите на државна помош. Со Упатството за постапување по барање за исплата на државна помош¹¹⁷ од 2018 година се уредува постапувањето на ДТИРЗ по доставените барања за исплата на државна помош, односно пропишани се документите кои треба да се достават во прилог на барањето за исплата со кои се докажува исполнувањето на договорените обврски и се потврдува бараниот износ на исплата и контрола на исплатената државна помош од аспект на одржување на инвестицијата. Заради воспоставување на јасни насоки за постапување на корисниците и ДТИРЗ во процесот на утврдување на оправданите инвестициски трошоци донесено е Упатството за утврдување на оправдани инвестициски трошоци и следење на обврските од договорите за доделување на државна помош од 2021 година¹¹⁸. Ефикасноста и ефективноста од доделувањето на државната помош се врши согласно Прирачникот за оценка на ефектите од државната помош кога давател на помошта е ДТИРЗ.

Во текот на 2024 година извршена е исплата по основ на склучени 16 договори за доделување на државна помош во вкупен износ од 1.799.939 илјади денари, од кои директно исплатените средства од Буџетот изнесуваат 1.728.289 илјади денари, додека вкупните ослободувања во износ од 71.650 илјади денари.

Графикон број 4 - Однос меѓу исплатената државна помош и вкупни ослободувања во периодот 2020 - 2024 година

во (000) денари

¹¹⁷ Број 13-1617/1 од 12.12.2018 година.

¹¹⁸ Број 01-1195/1 од 18.10.2021 година

Ревизорски тим:

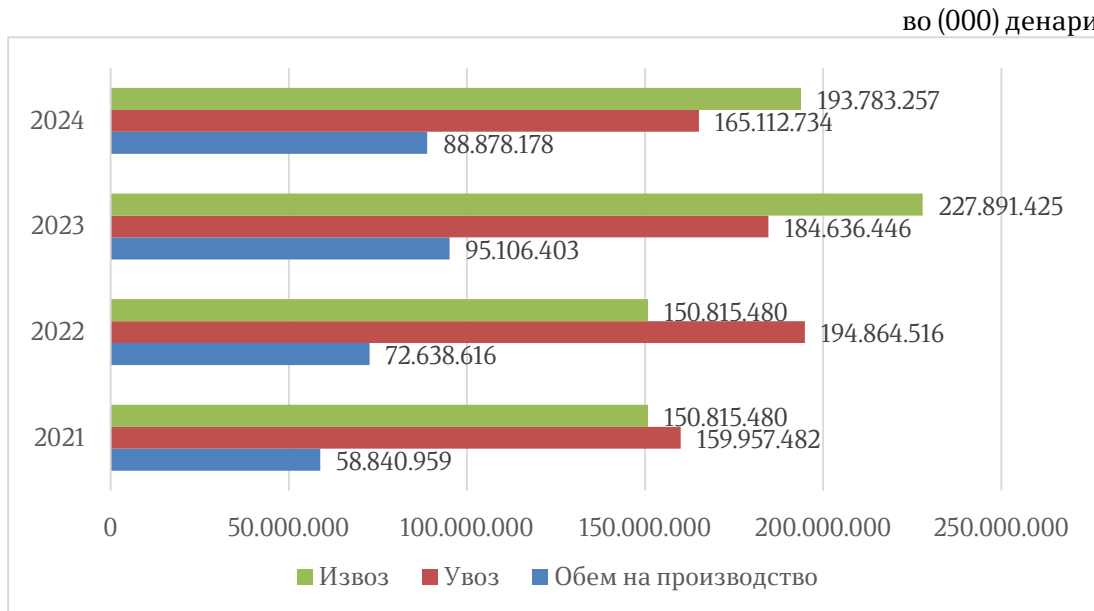
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Овластен државен ревизор 37

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Исплатените средства од буџетот бележат тренд на зголемување, а зголемувањето на исплатените средства во 2024 година се должи на нереализираните барања за исплата на средства на корисниците на државна помош на крајот на 2023 година.

Графикон бр ој 5 – Увоз, извоз и обем на производство за периодот 2021 – 2024 година

Со оглед на комплексноста на постапката и висината на средствата кои се исплаќаат за државна помош, ревизијата ја истакнува потребата од пропишување на законски одредби за донесување на методологија за доделување на државна помош со утврдени критериуми за определување на висина на индивидуална помош и за мерење на ефектите од доделената помош. Исто така, потребно е да се пропишат законски одредби за утврдување на начинот на следење, како и надлежен орган за следење и контрола на исполнетоста на утврдениот максимален интензитет на доделената државна помош во услови кога истата се доделува од страна на повеќе даватели. Ја истакнуваме и потребата да се пропише воспоставување на регистар на државна помош на централно ниво и да се уреди меѓу институционалната координација помеѓу сите вклучени органи во процесот на доделување на државна помош. Наведеното ќе придонесе за координирано постапување на давателите на државна помош со цел почитување на дозволеният интензитет, подобра контрола и зголемена транспарентност и подобрување на можноста за мониторинг и евалуација

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Овластен државен ревизор 38

на ефектите од доделената државна помош врз економскиот развој и вработеноста.

5.3. Согласно член 51 став 1 од Законот за буџетите¹¹⁹ и член 67 став 1 од Законот за буџети¹²⁰, буџетските корисници на Буџетот на државата можат да вработуваат нови работници и да пополнуваат испразнети работни места, да вработуваат работници на определено време и да склучуваат договори за отстапување на работник за привремени вработувања, само под услов, ако за тоа се обезбедени средства во буџетот и ако се планирани во планот за пополнување на работни места во текот на фискалната година, кој е поднесен при поднесувањето на буџетската пресметка. При анализа на Методологијата¹²¹ за планирање на вработувањата во јавниот сектор, како и формата и содржината на образецот на годишниот план за вработување и извештајот за реализација на годишниот план за вработување, ревизијата утврди неусогласеност помеѓу методологијата и законот. Имено во член 7 од методологијата во делот за планирано зголемување на вработените во институцијата (нови вработувања) не е предвидено пополнување на потребните работни места на определено време, односно привремени вработувања за што е потребно нејзино усогласување со Законот за буџети¹²².

5.4. Согласно измените на Законот за ДТИРЗ објавени во Службен весник на Република Северна Македонија број 59 од 17.03.2025 година извршена е измена која се однесува на зголемувањето на основната плата и додатокот на платата за ниво на вработените во ДТИРЗ. Согласно став 1 од член 11 од измените на законот (со кој се менува членот 20-а од основниот закон), вработените лица во ДТИРЗ, имаат статус на административни службеници и за нив се применуваат одредбите од Законот за вработените во јавниот сектор и Законот за административните службеници.

Ставот 2 од истиот член предвидува вработените лица во ДТИРЗ кои вршат должности и овластувања од специфична природа, како и вработените лица кои вршат помошно-технички работи, не се административни службеници и за нив се применува Законот за работните односи. Вработените во ДТИРЗ имаат право на зголемување на основната плата и додатокот на плата за

¹¹⁹ „Службен весник на Република Македонија“ број 64/05, и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 151/21 и број 87/22).

¹²⁰ „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 203/22...76/24 и 272/24

¹²¹ Методологија за планирање на вработувањата во јавниот сектор, како и формата и содржината на образецот на годишниот план за вработување и извештајот за реализација на годишниот план за вработување („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 225 од 06.11.2024 година).

¹²² Во Методологијата предвидено е непополнетоста на податоците за вработување на определено време и на работни места преку мобилност (преземање од друга институција) не претставува пречка за институцијата да ги реализира планираните движења на вработувањата во институцијата како што предвидува Законот за буџетите.

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

ниво. Согласно став 3 од истиот член, зголемувањето на основната плата и додатокот на плата за ниво за двете категории на вработени, нивната висина и начинот на утврдување се уредуваат со Колективен Договор или подзаконски акт донесен од УО на ДТИРЗ, а средствата покрај тоа што се обезбедуваат од Буџетот, може да се обезбедат и од сметката за самофинансирачки активности на ДТИРЗ.

Истакнуваме дека во членот 4 од Законот за административни службеници е дадена можност на исклучок, определени прашања во врска со работниот однос на административните службеници во судството и јавното обвинителство, дипломатијата, царинската и даночната администрација, инспекциските служби, државната ревизија и ревизијата на ИПА, регулаторните тела и Народната банка, во целост или делумно, можат да бидат уредени со закон и со колективен договор, на начин различен од овој закон. Имено измената на член 20-а од Законот за ТИРЗ на различен начин ја пропишува платата на вработените од начинот на кој е пропишана во член 87 од Законот за административните службеници.

Со оглед дека ДТИРЗ не е исклучена во член 4 од Законот за административните службеници потребно е усогласување на наведениот закон и Законот за ТИРЗ.

6. Законска основа за ревизијата и временски период

Ревизијата на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност е извршена согласно член 22 став 1 од Законот за државната ревизија и Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2025 година, согласно член 23 од Законот за државната ревизија.

Ревизијата е спроведена во периодот од 19.03.2025 до 12.09.2025 година, во Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони, од ревизорски тим на Државниот завод за ревизија.

Од страна на Државен завод за ревизија извршена е ревизија и издаден е извештај за финансиските извештаи и за усогласеност со закони и прописи за 2012 година при што е изразено негативно мислење за вистинитоста и објективноста на Билансот на состојба, мислење со резерва за Билансот на приходи и расходи како и за усогласеност со закони и прописи.

Во 2015 година извршена е ревизија на резултатите од спроведување на препораките дадени во Конечниот извештај на овластениот државен ревизор за 2012 година и издаден е Преглед за статусот на спроведување на препораките, според кој од дадените пет препораки, една е спроведена, една е делумно спроведена и три препораки се во тек на спроведување

Со Годишната програма на Државниот завод за ревизија за 2022 година планирана и извршена е ревизија на усогласеност на тема: „Развојот и работењето на технолошките индустриски развојни зони“, кај Дирекцијата за технолошки

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Овластен државен ревизор 40

индустриски развојни зони.

7. Опфат и ограничувања

Нема ограничувања во опфатот на ревизијата.

8. Одговорност за финансиски извештаи

Финансиските извештаи се одговорност на раководството на ДТИРЗ, застапувано од:

- Јован Деспотовски, директор од 15.12.2020 до 02.07.2024 година.
- д-р Гоце Димовски, в.д. директор од 02.07.2024 година, од 08.04.2025 година директор.

Оваа одговорност вклучува изготвување, имплементација и одржување на внатрешна контрола која што е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи кои што се ослободени од материјално погрешни прикажувања, без разлика дали се резултат на измами или грешки, избор и примена на соодветни сметководствени политики, како и правење на сметководствени проценки кои што се разумни во околностите. Раководството на субјектот е исто така одговорно за осигурување дека активностите, финансиските трансакции и информации, рефлектирани во финансиските извештаи се во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

9. Одговорност на ревизорите

Цел на ревизијата на финансиските извештаи е да му овозможи на ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи земени како целина се ослободени од материјално погрешни прикажувања било поради измама или поради грешка, овозможувајќи му на ревизорот да изрази мислење за тоа дали финансиските извештаи се изготвени, во сите материјални аспекти, во согласност со применливата рамка за финансиско известување и да известува за финансиските извештаи и да комуницира, во согласност со ревизорските наоди.

Цел на ревизијата на усогласеност во врска со ревизијата на финансиските извештаи е ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали активностите, финансиските трансакции и информациите рефлектирани во финансиските извештаи се, во сите материјални аспекти, во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики и да ја известува законодавната власт и други соодветни тела за наоди и расудувања.

Разумно уверување е високо ниво на увереност, но тоа не е гаранција дека при извршената ревизија согласно со ISSAI секогаш ќе бидат откриени сите материјално погрешни прикажувања кога таквите постојат, како и сите грешки и неусогласености со закони и прописи. Погрешните прикажувања може да се резултат на измама или грешка и се сметаат за материјално значајни, ако

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 41

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

поединечно или во вкупен износ, можат да влијаат на економските одлуки на корисниците донесени врз основа на овие финансиски извештаи.

Финансиските извештаи кои се предмет на овој извештај се засновани врз завршната сметка составена според применливата рамка за финансиско известување во Република Северна Македонија и со прифатени и спроведени извесни корекции од страна на субјектот, како резултат на утврдени погрешни прикажувања.

Одговорност на ревизорите е да изразат мислење за финансиските извештаи на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони, врз основа на извршената ревизија. Оваа одговорност вклучува и изразување мислење за тоа, дали активностите, финансиските трансакции и информации рефлектирани во финансиските извештаи се, во сите материјални аспекти, во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

Оваа одговорност вклучува извршување на постапки за добивање ревизорски доказ за тоа дали приходите и расходите се користени за планираните намени утврдени од страна на законодавецот. Таквите постапки вклучуваат и проценка на ризикот од неусогласеност.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на достатни соодветни ревизорски докази како поткрепа на нашите заклучоци. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризикот од материјална неусогласеност, без разлика дали е резултат на измами или грешки.

При процена на ризикот, ревизорот ги разгледува внатрешните контроли релевантни за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи со цел да се дизајнираат ревизорски постапки кои се соодветни во околностите, но не за целите на изразување на мислење за ефикасноста на внатрешните контроли. Ревизијата исто така вклучува оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствени проценки направени од страна на одговорното лице на субјектот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Комуницираме со оние кои се одговорни за управувањето во врска со планираниот опфат и временски распоред на ревизијата и значајните наоди во ревизијата, вклучувајќи ги и сите значајни недостатоци во внатрешната контрола што сме ги утврдиле во текот на ревизијата.

10. Недостатоци во внатрешната контрола

10.1. За воспоставување на систем на внатрешни контроли за процесот на плаќање од страна во ДТИРЗ донесена е Процедура за управување со ресурси¹²³. За сметководственото работење донесени се Сметководствени

¹²³ Процедура број 01-158/11 од 17.01.2024 година. Со процедурата опфатени се повеќе процеси во работењето како што се управувањето со човечки ресурси, изготвување на предлог буџет

политики и начела на ДТИРЗ¹²⁴ со кои се утврдува начинот на проценување на средствата, приходите и расходите во деловните книги и финансиските извештаи.

Врз основа на извршеното снимање и проверка на функционирањето на системот на внатрешни контроли во ДТИРЗ, ги утврдивме следните состојби:

- за вршење на работите од областа на финансиското управување и контрола, согласно новиот акт за систематизација од јануари 2023 година, формирано е Одделението за финансиски прашања во рамките на Секторот за управување со ресурси. Во одделението од систематизираниите 8 пополнети се 5 работни места¹²⁵, односно 62,5%. Во рамките на Одделението не се предвидени работни места со надлежности за сметководствено евидентирање на деловните промени (сметководител), додека надлежностите на постоечките работни места се фокусирани главно на подготовка на буџетот, спроведување контроли врз финансиското работење, благајничко работење и комплетирање на исплатна документација. Ваквата состојба не е во согласност со член 16 од Законот за сметководството за буџетите и буџетските корисници, каде што е уредено дека одговорното лице назначува одговорен сметководител. Со оглед на наведеното сметководствената евиденција и финансиското работење на ДТИРЗ, вклучително и изготвувањето на годишната сметка се извршуваат од надворешно друштво за вршење на сметководствено-финансиски услуги¹²⁶. Дополнително на ова утврдивме дека недостига сеопфатна контрола на целокупното сметководствено работење, што влијае врз можноста за создавање на грешки и пропусти во финансиското работење, без соодветни насоки за преземање на корективни активности;
- донесената процедура не го пропишува вршењето на ex-post финансиска контрола и покрај тоа што со актот за систематизација предвидени се надлежности за вршење на овој вид на контрола. По извршеното плаќање на фактурата се документира датумот на плаќањето, но без доказ за извршена контрола по плаќањето.

спроведувањето на јавните набавки, преземање на финансиски обврски, евиденција, контрола и плаќање на влезни фактури.

¹²⁴ Број 01-199/1 од 22.01.2019 година.

¹²⁵ Раководител на одделение, советник за буџетска контрола, помлад соработник – благајник и двајца извршители на работното место самостоен референт за комплетирање на исплатна документација. Воедно, пополнето е и работното место Раководител на Сектор.

¹²⁶ Како составен дел од документацијата од спроведената постапка за јавна набавка број 09071/2024 за вршење на сметководствено-финансиски услуги за потребите на ДТИРЗ, од страна на управителот на избраниот економскиот оператор, потпишана е Изјава од 10.06.2024 година во која меѓу другото назначува овластен и одговорен сметководител за ДТИРЗ.

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 43

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Наведената состојба не е во согласност со член 11, 16 и 21 од ЗЈВФК, со кои се уредува обврската за воспоставување на ex-post контрола што создава можност од неоткривање и отстранување на неправилностите во сметководственото работење откако трансакциите ќе бидат целосно завршени;

- Листата за проверка на барање за плаќање која се пополнува за потврдување на предвидените контроли на финансиската документација (фактури, времени ситуации, испратници) заедно со барањето за плаќање, не секогаш ги содржи сите предвидени потписи од надлежните/раководните лица од Секторот за човечки ресурси што не е согласно донесената интерна процедура.

Наведените состојби имаат влијание врз создавање на грешки и пропусти во финансиското известување, како и влијание врз воспоставување функционален систем на финансиско управување и контрола.

Во мај 2025 година, во периодот на вршење на ревизијата, донесени се Одлуки¹²⁷ за давање на овластување на лица за вршење на ex-post финансиска контрола, како и ликвидација на влезните фактури со примена на штембил и печат.

Препорака

Одговорните лица на раководење и управување да преземат мерки и активности за:

- назначување на одговорен сметководител;
- да се преоцени можноста за предвидување на работни места со надлежности за сметководствено евидентирање на деловните промени (сметководител) во актот за систематизација и
- изготвување на нова или ажурирање на постоечката интерна процедура за управување со ресурси, со пропишување на надлежности за вршење на ex-post финансиска контрола.

- 10.2. Со извршените анализи на Правилникот за систематизација на работните места на ДТИРЗ и кадровската екипираност по Сектори и Одделенија утврдивме дека постојат разлики помеѓу бројот на систематизирани и пополнети работни места во ДТИРЗ. Недостигот на кадровска екипираност е особено изразена во Одделението за внатрешна ревизија каде нема вработено лице, Сектор за маркетинг и комуникација 18%, Сектор за одобрености за градење и употреба во зоните 19%, и Сектор за анализа, преговори и следење на договори за доделување на државна помош 25% пополнетост. На ниво на ДТИРЗ процентуалното учество на вкупниот број на пополнети работни места (без вработените на определено време) во однос

¹²⁷ Одлуки бр.03-170/35 /36 / 37 / 38 и /39 од 20.05.2025 година.

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

на вкупниот број на систематизирани работни места во 2024 година изнесува 27,36%.

Графикон број 6 – Систематизирани и пополнети работни места во ДТИРЗ

Наведените состојби на недоволна кадровска екипираност влијаат врз квалитетот и начинот на извршување на законските надлежности на ДТИРЗ.

Препорака

Органите за раководење и управување да преземат мерки и активности за соодветно кадровско екипирање на организационите единици.

- 10.3. Согласно актите за внатрешна организација и систематизација на работните места на ДТИРЗ, формирано е Одделение за внатрешна ревизија, кај што систематизирани се еден раководител на Одделение за внатрешна ревизија и двајца извршители на работно место Советник внатрешен ревизор, кои не се пополнети во 2024 година и до периодот на известување од ревизијата.

Ваквата состојба не е во согласност со член 31 став 1 алинеја 3 од ЗЈВФК¹²⁸, според кој согласно годишниот буџет со кој располага ДТИРЗ, организационата единица за внатрешна ревизија треба да биде систематизирана и екипирана со најмалку четири внатрешни ревизори и еден раководител.

Со оглед на обемот на работа, хетерогениот карактер на трансакциите како и општествено значење кое го има ДТИРЗ, целосната кадровска екипираност на одделението ќе му обезбеди на раководното лице независно разумно објективно уверување и совет со цел подобрување на работењето и зголемување на ефективностa на системот за внатрешна контрола.

¹²⁸ Во Службен весник на Република Северна Македонија број 255 од 17.12.2024 година објавен е нов Закон за системот на внатрешна финансиска контрола во јавниот сектор.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Овластен државен ревизор 45

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Препорака

Одговорните лица за раководење и управување и да преземат мерки и активности за соодветно кадровско екипирање на Одделението за внатрешна ревизија и ефикасно вршење на внатрешната ревизија согласно новиот Закон за системот на внатрешна финансиска контрола во јавниот сектор.

11. Корекции во текот на ревизијата

Во текот на ревизијата од страна на ДТИРЗ извршени се сметководствени корекции по дадени препораки од Државниот завод за ревизија кои предизвикуваат промени во финансиските извештаи и тоа:

- со налог за книжење број ПИ-7 од 02.01.2025 година извршено е намалување на вкупната актива и пасива во Билансот на состојба на позициите Дадени аванси и Државен јавен капитал во износ од 306.012 илјади денари по основ на двојно евидентирање на дадените аванси за материјални средства (на позицијата Дадени аванси и Аванси за материјални средства);
- со налог за книжење број ПИ-7 од 02.01.2025 година извршено е зголемување на позицијата Материјални средства во подготовка и намалување на позицијата Аванси за материјални средства во износ од 2.761 илјади денари по основ на раздолжен аванс за материјални средства;
- со налог за книжење број ПИ-2 од 02.01.2025 година извршено е намалување на позицијата Нематеријални средства во вкупен износ од 58.106 илјади денари и зголемување на позициите: Други градежни објекти во износ од 166.836 илјади денари по основ на набавна ревалоризирана вредност на средства кои по својата природа не претставуваат нематеријални средства, како и Исправка на градежни објекти во износ од 108.730 илјади денари по основ на пресметана амортизација на наведените средства. Извршените корекции не предизвикуваат промени во активата и пасивата во Билансот на состојба.

12. Одговор на ревидираниот субјект

Прашањата кои ги покрива овој извештај беа дискутирани на завршниот состанок со раководството на ДТИРЗ одржан на ден 09.09.2025 година и на 12.09.2025 година со одговорното лице за периодот до 02.07.2025 година кои дадоа свои коментари и објаснувања.

Добиени се забелешки на Нацрт извештајот за извршената ревизија на финансиските извештаи и ревизија на усогласеност за 2024 година на Дирекција за технолошко индустриски развојни зони на сметката на основен буџет (637) од страна на:

- д-р Гоце Димовски, директор, број 05-1521/6 од 19.11.2025 година, заведени во Државниот завод за ревизија под број 22-88/16 од 26.11.2025 година и

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Овластен државен ревизор 46

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

- г.Јован Деспотовски, од одговорното лице на Дирекцијата за технолошко индустриски развојни зони во периодот од 15.12.2020 до 02.07.2024 година, заведени под број 22-88/18 од 28.11.2025 година.

Добиените забелешки на директорот на Дирекцијата за технолошко индустриски развојни зони се разгледани од страна на овластениот државен ревизор и е констатирано следното:

- забелешките кои се однесуваат на точките 3.1.1., алинеја 2 и 3 претставуваат известување за преземените мерки кое е соодветно обелоденето во Конечниот извештај. Забелешките на точките 3.1.1. алинеја 4, 3.1.2. алинеја 1 и 11.2. претставуваат известување за причините за констатираните состојби, како и мерките кои ќе се преземат во идниот период за надминување на утврдените состојби;
- забелешките на точките 4.7., 4.8., 5.3., 5.4. и 11.1 алинеи 1, 2 и 3 и на резимето не се прифаќаат поради не доставени дополнителни докази за оспорување на утврдените состојби и
- забелешките на точките 4.6. и 5.2., се прифаќаат поради техничка грешка и во насока на прецизирање на утврдените состојби и податоци.

Добиените забелешки од одговорното лице на Дирекцијата за технолошко индустриски развојни зони во периодот од 15.12.2020 до 02.07.2024 година кои се однесуваат на точките 3.2.1., 3.2.2., и 3.2.6. претставуваат известување за причините за настанатите состојби, а забелешките на точките 3.2.4. и 3.2.5. не се прифатени од причини што не се доставени дополнителни докази за оспорување на утврдената состојба, а дадените образложение ревизијата ги имаше во предвид во текот на ревизијата.

Забелешките и содржината на одговорот на забелешките се прилог на Конечниот извештај на овластениот државен ревизор.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Овластен државен ревизор 47

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ Скопје			
Сметка на основен буџет (637)			
БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ ЗА 2024 година			
			во 000 денари
Опис на позицијата	Образложение	2024	2023
Приходи	3.1.		
Трансфери и донации	3.1.1.	2.131.632	1.944.929
Вкупно приходи		2.131.632	1.944.929
Расходи			
Тековни расходи	3.2.		
Плати и надоместоци	3.2.1.	57.894	48.499
Стоки и услуги	3.2.2.	80.548	91.264
Субвенции и трансфери	3.2.3.	1.707.801	867.356
Вкупно тековни расходи		1.846.243	1.007.119
Капитални расходи	3.3.		
Капитални расходи	3.3.1.	285.389	937.810
Вкупно капитални расходи		285.389	937.810
Вкупно расходи		2.131.632	1.944.929

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Овластен државен ревизор 48

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ

СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ Скопје				
Сметка на основен буџет (637)				
БИЛАНС НА СОСТОЈБА НА ДЕН 31.ДЕКЕМВРИ				
		во 000 денари		
Опис на позицијата	Образложение	2024	2023	
Актива				
Тековни средства	4.1.			
Побарувања за дадени аванси, депозити и кауции	4.1.1.	37.994	337.575	
Побарувања од вработените		0	3	
Побарувања од државата и други институции	4.1.2.	10.498	0	
Активни временски разграничувања	4.1.3.	75.075	383.690	
Вкупно тековни средства		123.567	721.268	
Постојани средства	4.2.			
Нематеријални средства	4.2.1.	4.381	71.028	
Материјални добра и природни богатства	4.2.2.	5.879.900	1.703.825	
Материјални средства	4.2.3.	1.585.923	1.501.421	
Аванси за материјални средства	4.2.4.	306.012	330.579	
Материјални средства во подготовка	4.2.5.	4.243.216	3.987.360	
Вкупно постојани средства		12.019.432	7.594.213	
Вкупна актива		12.142.999	8.315.481	
Пасива				
Тековни обврски	4.3.			
Краткорочни обврски спрема добавувачи	4.3.1.	69.832	321.934	
Обврски спрема државата и други институции		0	57.352	
Краткорочни обврски за плати и други обврски спрема вработените	4.3.2.	5.243	4.403	
Пасивни временски разграничувања	4.3.3.	354.504	337.579	
Вкупно тековни обврски		429.579	721.268	
Извори на средства	4.4.			
Извори на капитални средства	4.4.1.	11.713.420	7.594.213	
Вкупно извори на деловни средства		11.713.420	7.594.213	
Вкупна пасива		12.142.999	8.315.481	
Финансиските извештаи се составен дел на образложенијата кон финансиските извештаи				

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Овластен државен ревизор 49

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ СКОПЈЕ
СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ (637)
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ Скопје		
Сметка на основен буџет (637)		
ПРЕГЛЕД		
НА ПРОМЕНИ НА ИЗВОРИ НА КАПИТАЛНИТЕ СРЕДСТВА ЗА 2024 ГОДИНА		
		во 000 денари
О П И С	Државен јавен капитал	Вкупно
Состојба 01.01.2024 година	7.594.213	7.594.213
Зголемување по основ на:	4.580.593	4.580.593
Набавки	4.196.460	4.196.460
Инвестиции во тек-градежни објекти опрема и др.	253.095	253.095
Аванси за материјални средства	6.074	6.074
Ревалоризација на капитални средства	124.964	124.964
Намалување по основ на:	461.386	461.386
Отпис на капитални средства	1.548	1.548
Останати намалувања (вратени аванси)	27.880	27.880
Ревалоризација на отпишани капитални средства	56	56
Амортизација	81.413	81.413
Ревалоризација	44.477	44.477
Корекции во текот на ревизијата	306.012	306.012
Состојба 31.12.2024 година	11.713.420	11.713.420

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Овластен државен ревизор 50
